

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO
**ZASLEDOVANJE TISOČLETNIH RAZVOJNIH CILJEV V
JUŽNI AZIJI**

Ljubljana, september 2010

JANJA POVODNIK

IZJAVA

Študentka JANJA POVODNIK izjavljam, da sem avtorica tega diplomskega dela, ki sem ga napisala pod mentorstvom dr. MOJMIRJA MRAKA, in da dovolim njegovo objavo na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____

Podpis: _____

Kazalo

UVOD	1
1 TISOČLETNI RAZVOJNI CILJI	2
1.1 Zgodovina razvojne pomoči	2
1.2 Nastanek Tisočletnih razvojnih ciljev	3
1.3 Predstavitev Tisočletnih razvojnih ciljev	4
1.4 Merjenje napredka Tisočletnih razvojnih ciljev	7
2 DOSEGANJE TISOČLETNIH RAZVOJNIH CILJEV V REGIJI JUŽNE AZIJE	8
2.1 Dobro zasledovani Tisočletni razvojni cilji	9
2.1.1 Doseganje univerzalne osnovnošolske izobrazbe	9
2.1.2 Zmanjšanje smrtnosti otrok	10
2.1.3 Borba proti virusu HIV/AIDS, malariji in drugim boleznim	11
2.2 Slabše zasledovani Tisočletni razvojni cilji	11
2.2.1 Zmanjšanje lakote in revščine	12
2.2.2 Zagotavljanje enakosti med spoloma in dati več moči ženskam	13
2.2.3 Izboljšanje zdravja mater	14
2.2.4 Zagotovitev okoljske trajnosti	15
2.2.5 Vzpostavitev globalnega partnerstva za razvoj	17
3 PREUČEVANJE IZKORENINJENJA SKRAJNE REVŠČINE IN LAKOTE PO POSAMEZNIH DRŽAVAH JUŽNE AZIJE	18
3.1 Afganistan	19
3.2 Bangladeš	21
3.3 Butan	23
3.4 Indija	25
3.5 Maldivi	27
3.6 Nepal	29
3.7 Pakistan	31
3.8 Šri Lanka	33
SKLEP	35
ELEKTRONSKI VIRI, LITERATURA IN DOKUMENTI	37

Kazalo slik

<i>Slika 1: Odstotkovna razporeditev sredstev po skupinah držav (regijah) v razvoju, doniranih s strani Uradne razvojne pomoči (ODA).....</i>	8
<i>Slika 2: Vpisani v osnovnošolske programe za leta 2000, 2007 in 2015 (delež vpisanih v osnovnošolske programe).....</i>	9
<i>Slika 3 : Otroci z dokončano osnovno šolo za obdobje 1991–2006 ter določitev končnega cilja za leto 2015 (delež otrok z dokončano osnovne šole (delež relevantnih starostnih skupin)).....</i>	10
<i>Slika 4: Smrtnost otrok do petega leta za obdobje 1990–2007 ter zastavljeni cilj za leto 2015 (delež smrtnosti otrok do petega leta starosti na tisoč otrok).....</i>	10
<i>Slika 5: Število s tuberkulozo okuženih za leta 1990, 2007 in 2015 (število s tuberkulozo okuženih primerov na sto tisoč prebivalcev (izvzeti so ljudje, ki so HIV pozitivni)).....</i>	11
<i>Slika 6: Podhranjeni otroci do petega leta za leti 1990 in 2007 (odstotek podhranjenih otrok v populaciji do petih let starosti).....</i>	12
<i>Slika 7: Prebivalstvo, ki preživi z manj kot 1,25 ameriškega dolarja na dan za obdobje 1990–2005 in določitev končnega cilja v letu 2015 (delež prebivalstva, ki preživi z manj kot 1,25 ameriškega dolarja na dan).....</i>	13
<i>Slika 8: Število vpisanih deklic v osnovnošolske in srednješolske programe za leta 1999, 2007 ter za ciljno leto 2005 (število vpisanih deklic na sto dečkov v osnovnošolske in srednješolske programe).....</i>	13
<i>Slika 9: Umrljivost mater za leta 1990, 2005 in 2015 (umrljivost porodnic na sto tisoč živorojenih otrok).....</i>	15
<i>Slika 10: Prebivalstvo brez dostopa do sanitarij za obdobje 1990–2006 in zastavljeni cilj v letu 2015 (odstotni delež prebivalstva brez dostopa do ustreznih sanitarij).....</i>	16
<i>Slika 11: Prebivalstvo brez dostopa do pitnih vodnih virov v obdobju 1990–2006 ter zastavljeni cilj v letu 2015 (delež prebivalstva brez dostopa do pitnih vodnih virov).....</i>	16
<i>Slika 12: Sestava prehrane podeželskega Afganistanca za leto 2005.....</i>	20
<i>Slika 13: Prebivalstvo pod pragom revščine za obdobje 1991–2015 (odstotek populacije, ki živi pod državnim pragom revščine).....</i>	21
<i>Slika 14: Podhranjeni otroci do petega leta za obdobje 1991–2005 in zastavljeni cilj za leto 2015 (delež podhranjenih otrok do petega leta starosti).....</i>	22
<i>Slika 15: Prebivalstvo pod državnim pragom revščine za obdobje 1987–2000 (delež prebivalstva, ki živi pod državnim pragom revščine za podeželje, mestni okoliš in skupni delež).....</i>	26
<i>Slika 16: Podhranjeni otroci do petega leta v obdobju 1994–2004 z zastavljenim ciljem v letu 2015 (delež podhranjenih otrok do petega leta starosti na 1000 otrok).....</i>	29
<i>Slika 17: Prebivalstvo pod državnim pragom revščine za obdobje 1996–2005 in cilj za leto 2015 (delež prebivalstva, ki živi pod državnim pragom revščine).....</i>	30

UVOD

V naravi preživi močnejši, medtem ko v civilni družbi pričakujemo, da si bodo ljudje med seboj pomagali in tako omogočili preživetje drug drugega. Razvite države navadno zato pomagajo državam v razvoju. Tako ravnanje je potrebno, če želimo ohranjati razvoj po vsem svetu, saj države v razvoju brez sredstev razvitih držav ne morejo napredovati. Uspešnost posamezne razvijajoče se države je odvisna od vrste dejavnikov, kot so načelo dobrega upravljanja, izdelava specifičnega načrta porabe sredstev in izvedbe zadanih projektov, zainteresiranost in sodelovanje populacije pri izvajanju zastavljenega plana in podobno.

Razvoj je po mnenju Michaela P. Todara in Stephena C. Smitha (2008, str. 14–17) multidimenzionalni proces, ki vključuje korenite spremembe v socialni politiki, javnem mnenju, državnih institucijah in tudi pri pospeševanju gospodarske rasti ter zmanjševanju neenakosti in revščine. Uvajanje teh sprememb predstavlja precej posegov v obstoječo strukturo socialnega sistema v posamezni državi. Zaradi predstavljene kompleksnosti so v devetdesetih letih 20. stoletja države, kot so Združene države Amerike in Velika Britanija, silno napredovale in uspešno spremenile obstoječo socialno politiko, medtem ko so v še večji zaton padle slabo razvite države, kot so države Podsaharske Afrike ali države Južne Azije. Da bi te države hitreje napredovale v svojem razvoju, so bili oblikovani Tisočletni razvojni cilji. Ti so: izkoreninjenje skrajne revščine in lakote, doseganje univerzalne osnovnošolske izobrazbe, zagotavljanje enakosti med spoloma, zmanjšanje smrtnosti otrok, izboljšanje zdravja mater, borba proti virusu HIV/AIDS in drugim boleznim, zagotavljanje okoljske trajnosti in vzpostavitev globalnega partnerstva za razvoj (Društvo za Združene narode Slovenija – Milenijski razvojni cilji, 2009).

Glavni namen diplomskega dela je ugotoviti, kako dobro Južna Azija zasleduje zastavljene Tisočletne razvojne cilje na vmesnih meritvah. Da bi ugotovila uspešnost zastavljenih ciljev, je bila potrebna natančna analiza zbranih podatkov ter preučevanje in primerjanje le-teh na osnovi posamezne države iz obravnavanega območja.

Diplomsko delo bom začela s teoretičnim okvirjem Tisočletnih razvojnih ciljev, ki zajema kratek zgodovinski pregled razvojne pomoči, nastanek Tisočletnih razvojnih ciljev, vsebino ciljev in njihovo merjenje. Nadaljevala bom z obravnavanjem Južne Azije kot celote pri zasledovanju zastavljenih ciljev. Nazadnje se bom posvetila še posameznim državam obravnavane regije, kjer bom preučevala, kako poteka izkoreninjenje skrajne revščine in lakote.

Prvi Tisočletni razvojni cilj, to je zavzemanje za prepolovitev revščine in lakote v državah v razvoju, je zajet v analizi zbranih podatkov po posameznih državah. Za podrobno preučevanje tega cilja sem se odločila zato, ker z njegovim doseganjem odpravimo marsikatero pomanjkljivost in se bistveno izboljša zasledovanje tudi ostalih Tisočletnih razvojnih ciljev, saj sta prav lakota in revščina razloga tudi za slabše zdravje prebivalstva (za to se zavzemata kar dva Tisočletna razvojna cilja: četrti in peti cilj), ki povzroča slabšo delavno aktivnost, krajšo življenjsko dobo, večjo izpostavljenost boleznim in podobno. Z zastavljenim preučevanjem sem želela pokazati, da je sledenje ciljem v posamezni državi drugačno od tistega v celotni regiji.

Za regijo Južna Azija sem se odločila predvsem zaradi Indije, ki je največja država te regije. Indija me je še posebej zanimala, ker so v njej velika razhajanja znotraj države. Po eni strani imajo v Indiji zajeten delež visoko izobraženega prebivalstva, ki prodira tudi na evropske in svetovne delovne trge. Po drugi strani pa je Indija država, v kateri največje število prebivalstva trpi za revščino in lakoto, kar po zadnjih podatkih predstavlja 220 milijonov ljudi. To regijo sem želela spoznati zato, da bi lažje razumela, zakaj prihaja do takih razhajanj prav v Indiji in ostalih državah, ki spadajo v obravnavano regijo.

Zastavljam si hipotezo: Države z dobro načrtovanimi strategijami razvoja in dobro gospodarsko ter socialno politiko bodo uspešnejše pri zasledovanju prvega Tisočletnega razvojnega cilja od držav v Južni Aziji, ki teh strategij nimajo.

Diplomsko delo sem začela z zbiranjem pisnih virov z obravnavanega področja. Kmalu mi je postalo jasno, da ne bo lahko pridobiti vseh potrebnih virov za ustrezne predvidene analize, ker na to temo ni veliko pisnih virov in statističnih podatkov. Tako sem bila prisiljena določene primarne in sekundarne vire pridobiti iz medmrežja. Pri selektivnem zbiranju knjig, poročil, člankov, dokumentov in drugih oblik virov sem bila še posebej pozorna na njihovo verodostojnost. Po selektivnem izboru vsega potrebnega sem začela z analizo primarnih virov (vladna poročila, dokumenti). Temu je sledila analiza sekundarnih virov, ki jih je tudi več na razpolago (knjige, poročila, članki), ter interpretacija sekundarno pridobljenih statističnih podatkov.

V empiričnem delu diplomskega dela sem za predstavitev stanja v posamezni preučevani državi uporabila deskriptivno metodo in metodo primerjalne analize, ki mi je omogočila postaviti nepristranske zaključke o postavljeni hipotezi. S primerjalno analizo sem lahko ocenila tudi verodostojnost posameznih sekundarnih virov (predvsem poročil), saj so nekateri podatki nezanesljivi, ker jih zbirajo le udeleženske same, te pa v večini še nimajo izoblikovanega pravega sistema zbiranja podatkov. Zaradi navedenega sem podatke preverjala tudi v drugih dostopnih sekundarnih virih.

Pri zbranih podatkih za celotno preučevano regijo in za posamezne države v tej regiji sem naletela na težave, saj podatki niso popolnoma usklajeni niti po časovni komponenti niti po indikatorjih, s katerimi se beleži doseganje posameznega Tisočletnega razvojnega cilja. Zaradi tega se vsi grafični prikazi in zaključki posameznih držav ne morejo ujemati. Zbrane informacije in podatke sem smiselno uporabila in interpretirala.

1 TISOČLETNI RAZVOJNI CILJI

Tisočletne razvojne cilje predstavlja osem ciljev, vse od prepolovitve skrajne revščine pa do zaustavitve širjenja virusa HIV/AIDS in zagotavljanja osnovne izobrazbe ljudi. Zastavljeni cilji bi morali biti doseženi do leta 2015. Razvite države in vodilne razvojne organizacije podpirajo in pomagajo državam v razvoju, da bi le-te lažje dosegle zastavljene MDG.

1.1 Zgodovina razvojne pomoči

Sam koncept razvojne pomoči sega že v kolonialne čase. Nam bolj znana razvojna pomoč se je začela oblikovati po drugi svetovni vojni (1948); največja pobudnica zanjo so bile ZDA. Takratni program razvojne pomoči (*European Recovery Program*) je bil namenjen predvsem

obnovi in okrepanju evropskega gospodarstva. Kasneje, ko si je Evropa opomogla, je razvojno pomoč podprla tudi sama. Temu sta v zgodnjih šestdesetih letih sledili ustanovitvi Mednarodnega razvojnega združenja (*International Development Association – IDA*) in Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj (*Organisation for Economic Co-operation and Development – OECD*). Večje zavzemanje za pomoč državam v razvoju se je oblikovalo ob koncu hladne vojne (Mr. Helmut Führer: *The story of official development assistance – OECD*, 1994).

Mednarodne razvojne agencije in donatorji so do 80-ih let spodbujali države v razvoju predvsem h gospodarski rasti ter k pospeševanju razvoja in enakosti ("*growth and equity*"), medtem ko so se v 80-ih začeli zavzemati za zadovoljevanje osnovnih potreb ("*basic needs*") v razvijajočih se državah. V 90-ih letih so se razvite države zavemale za trajnostni razvoj ("*sustainable development*") držav v razvoju, kar je tudi privedlo do sprejetja Mednarodnih razvojnih nalog (*International Development Targets – IDT*) in kasneje tudi Tisočletnih razvojnih ciljev (*Millennium Development Goals – MDG*) (Black & White, 2006, str. 1).

1.2 Nastanek Tisočletnih razvojnih ciljev

Spoznanja razvitih držav, da je državam v razvoju potrebno pomagati, ker si same ne morejo in nimajo sredstev, da bi lahko napredovale, je razviti svet pripeljalo do sklepa o pomoči. Ljudje v nerazvitih državah živijo v nevzdržnih življenjskih pogojih, kot so pomanjkanje hrane, pitne vode, možnosti zdravljenja; pestijo jih tudi drugi problemi držav v razvoju.

Mednarodne razvojne naloge so nekakšna predhodnica Tisočletnih razvojnih ciljev. Sprejela jih je Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj – OECD leta 1996 v Parizu na 43. srečanju odbora za razvojno pomoč – DAC. IDT so bile opredeljene v dokumentu *Shaping in the 21st Century* (*Shaping the 21st Century – OECD*, 2009). V osnovi so razdeljene na tri področja: ekonomsko blaginjo, družbeni razvoj in okoljsko trajnost (*environmental sustainability*) z regeneriranjem (Black & White, 2006, str. 3–6).

V septembru 2000 se je 147 voditeljev držav in vlad zbralo na vrhunskem srečanju in sprejelo Tisočletne razvojne cilje, ki so jih potrdili v Deklaraciji tisočletja Združenih narodov (*A/RES/55/2 – UN Millennium Declaration*, 2009). Zaradi prehoda v novo tisočletje so tudi razvojni cilji in deklaracija poimenovani po tej časovni prelomnici. Šele leto po zasedanju vrhunškega srečanja in sprejema Deklaracije tisočletja so bili MDG točno definirani v dokumentu »*Road Map towards the Implementation of the United Nations Millennium Declaration*« (Black & White, 2006, str. 6–10; Annan, 2001).

Podpisnice so se zavezale, da bodo odpravile najhujša življenjska pomanjkanja vseh prebivalcev sveta. Strinjali so se, da je napredek osnovan na trajnostni ekonomski rasti. Le-ta daje poudarek revnim in njihovim pripadajočim človeškim pravicam. Namen Deklaracije je podpiranje poglobljenih pristopov, koordinacija strateških aktivnosti in simultano reševanje sprotnih problemov v državah v razvoju (UN statistics division – *Millennium indicators*, 2010; Black in White, 2006, str. 1).

Za zasledovanje MDG sta potrebni tudi finančna pomoč in učinkovita izraba sredstev. Za boljšo uporabo sredstev so marca 2005 podpisali Pariško deklaracijo donatorji, vlade razvitih

držav, multilateralne donatorske organizacije, regionalne razvojne banke ter mednarodne organizacije. V deklaraciji je opisan poglobljen pristop za učinkovito uporabo pomoči. (OECD – Development co-operation directorate, 2009). Pariška deklaracija vsebuje 56 partnerskih obvez, usmerjenih v izboljšavo učinkovitosti pomoči državam v razvoju (Paris declaration on aid effectiveness, 2005).

Za dodatno podporo pri zasledovanju MDG se je oblikovala Kampanja tisočletja, imenovana tudi »Konec revščine do leta 2015« (*End poverty by 2015*). Njena naloga je podpirati in navdihniti ljudi s celega sveta, da bi pripomogli in pomagali doseči zastavljene cilje. Ker si ZN prizadevajo za čimprejšnjo odpravo revščine po svetu, pozivajo vse, naj bodo del pomoči nerazvitim. Skupno z Razvojnim programom ZN poskušata zapolniti šibko povezavo med prebivalci držav v razvoju in njihovo ustavo. Uveljavljanje MDG zanje predstavlja vstopno točko za zagotavljanje osnovnih pravic revnih in izključenih. Kampanja tudi identificira konkretne legalne možnosti in aktivnosti za zaščito in uveljavitev ustave ter pravic marginalne in ranljive populacije (*End poverty by 2015 – About the campaign*, 2009).

1.3 Predstavitev Tisočletnih razvojnih ciljev

MDG so časovno omejeni razvojni cilji s prioritarnim področjem odprave hude revščine v več dimenzijah, na primer: odprava bolezni, lakote, dohodkovne revščine ter neprimerne bivalnega prostora (UN Millenium project, 2005, str. 1). V nadaljevanju bom navedla posamezne cilje in jih razložila, podroben pregled ciljev s specifičnimi indikatorji pa je priložen v Prilogi 2. Osem tisočletnih razvojnih ciljev je povzetih po spletni strani Združenih narodov – Slovenija (Društvo za Združene narode Slovenija – Milenijski razvojni cilji, 2009).

- **1. cilj: Izkoreninjenje skrajne revščine in lakote.** Ta cilj je nujno uresničiti, saj dnevno zaradi lakote in revščine umre približno 24.000 ljudi. Od leta 1990, ko je bilo revnih 1,8 milijarde, do leta 2005 se je število živečih v takšnih pogojih zmanjšalo na 1,4 milijarde. Zadnja številka je še vedno zelo visoka, saj predstavlja kar četrtino vsega prebivalstva v državah v razvoju (leta 1990 je živela kar polovica prebivalstva v skrajni revščini in lakoti). Trend zmanjševanja je v prihodnosti odvisen tudi od gospodarskih razmer v svetu, saj je z zadnjo krizo v letu 2008 (ki še ni povsem za nami) prišlo do velikega porasta cen življenjskih potrebščin oziroma hrane, kar posledično pomeni manj možnosti za uresničitev prvega cilja v vseh razvijajočih se državah. Zaradi take situacije napovedujejo dosego zastavljenega cilja le v Severni Afriki in Vzhodni Aziji. Potrebno se je namreč zavedati, da delovno prebivalstvo zaradi pomanjkanja hrane ne more delati tako učinkovito in dobro (nižja produktivnost) kot ljudje, ki zaužijejo dovolj kalorično hrano. Podhranjenost poskuša odpraviti predvsem Svetovna organizacija za prehrano (pomoč nudijo tudi ostale organizacije) z doniranjem hrane in željo po postopnem uvajanju toplih obrokov v šolah.
- **2. cilj: Doseči univerzalno osnovnošolsko izobrazbo.** Veliko je otrok, in to kar 72 milijonov, ki nima dostopa do osnovnošolske izobrazbe. V podeželskih regijah držav v razvoju je takih približno 25 % otrok, v mestnih okoliših pa približno 16 %. Najbolj problematično območje otrok, ki se ne šolajo, je zagotovo Podsaharska Afrika, sledi ji Zahodna Azija, vendar ima le-ta malo višji odstotek otrok, ki obiskujejo osnovno šolo. ZN si prizadevajo otrokom tretjega sveta omogočiti kvalitetno osnovnošolsko izobrazbo ter

tudi možnost nadaljnega šolanja ali strokovnega izobraževanja. V ta namen je porabljenih veliko sredstev, na primer v letu 2006 je znašala finančna pomoč kar 5 milijard ameriških dolarjev. Denarna pomoč, žal, še ne pomeni dosego cilja, ki je bil zastavljen v letu 2000. Potrebno je tudi poudariti, da večji del otrok, ki ne obiskujejo šole, ter nepismenih v državah v razvoju predstavljajo ženske.

- **3. cilj: Zagotoviti enakost med spoloma in dati več moči ženskam.** Ženske opravijo več kot polovico svetovnega dela, njihovo plačilo pa zavzema zgolj slabih 5 % svetovnega plačila. Izrek, da ima revščina ženski obraz, torej ni zgolj naključje (po spletni strani društva za Združene narode Slovenija). Ženske opravijo tudi največji delež dela, ki ni plačano. Poleg tega je zaposlitev za ženske problem v Južni Aziji, Severni in Podsaharski Afriki ter v Zahodni Aziji. Žensko delo je v primerjavi z moškim slabše plačano. Tudi odgovornost je za ženska dela manjša, saj odgovorne službe v razvijajočem se svetu pripadajo že tradicionalno moškim. Delodajalec lažje izkoristi delavnost žensk in slabe delovne pogoje, saj ženske veljajo za ponižne ter so navadno »tiho kot miši«, torej si delodajalec lahko privoščiči, kar hoče. V zadnjem času po svetu le narašča delež žensk v parlamentih. Seveda je ta delež v razvitih državah bistveno višji kot v državah v razvoju. Najnaprednejše skupine držav v razvoju na tem področju so nekatere države Afrike, Azije, Južne Amerike in Karibskega otočja. Poleg problematike na delovnih mestih in deležev v povezavi z njimi se pojavlja tudi problem šolanja deklet. V preteklosti so se šolali večinoma fantje, pa še to ne vsi. Od kar so bili sprejeti MDG, je napredek zelo očiten, saj je bilo v letu 2007 v razvijajočih se regijah v šolo vpisanih v povprečju 95 deklet na 100 fantov. Kljub vidnemu napredku na tem področju države cilja še niso dosegle. To je mogoče trditi na podlagi podatkov, ki so bili zbrani s strani ZN, vendar so bili le-ti dostopni zgolj za slabo tretjino držav. Če bi želeli doseči zastavljeni cilj do leta 2015, bi morali poleg napredovanja v razvijajoče se družbe vpeljati korenite spremembe, ki bi predvsem ženskam zagotavljale enake pravice kot moškim ter spoštovanje ženske v celoti.
- **4. cilj: Zmanjšanje smrtnosti otrok.** S tem ciljem želijo zmanjšati smrtnost dojenčkov in otrok mlajših od pet let za dobrih 66 %. Pri življenju si prizadevajo ohraniti več enoletnih otrok, ki so cepljeni proti ošpicam. Otroške smrti v razvijajočem se predelu sveta so največkrat posledica malarije, pljučnice, neonatalne infekcije, diareje (driske), prezgodnjega poroda in pomanjkanja kisika ob rojstvu. K takemu stanju pripomorejo podhranjenost, pomanjkljiva infrastruktura (sanitarije, voda) in omejen dostop do primerne osnovnega zdravstva. V svetu vlada trend upadanja smrtnosti otrok do petega leta starosti. Stopnja smrtnosti teh otrok je najvišja v Podsaharski Afriki (do petega leta starosti umre kar polovica otrok) in Južni Aziji. Zastavljeni cilj bodo razvojne organizacije poskušale doseči z izboljšano zdravstveno oskrbo novorojenčkov in njihovih mater ter s povečano kvoto cepljenja otrok proti ošpicam, kar se od leta 2000 kaže kot zelo pozitivno. Uspešnost doseganja tega cilja je zelo odvisna tudi od doseganja ostalih MDG, še najbolj pa na smrtnost vplivajo zmanjšanje revščine in lahkote, izboljšanje zdravja mater, učinkovit boj proti virusu HIV/AIDS in ostalim boleznim, okoljske trajnosti (pitna voda, urejene sanitarije) ter vzpostavitev globalnega partnerstva za razvoj (dostop do osnovnih zdravil). Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev (potrebovali bi jih skoraj trikrat toliko,

kot jih namenjajo sedaj) za doseg zastavljenega cilja (zmanjšanje smrtnosti otrok do petega leta za dve tretjini) ZN napovedujejo, da je ta cilj neuresničljiv.

- **5. cilj: Izboljšanje zdravja mater.** Po oceni zbranih podatkov v svetu vsako minuto umre ena ženska zaradi zapletov pri nosečnosti ali porodu. Od tega skoraj vse ženske (kar 99 %) umrejo v državah v razvoju. Največ jih zopet umre v podsaharski Afriki in Južni Aziji. Podatki, ki jih lahko zasledimo, so zastrašujoči. V Podsaharski Afriki umre kar ena od 21-ih, v razvitem svetu pa zgolj ena od 7300-ih nosečnic. Najpogostejši vzroki za takšno statistiko so poporodne krvavitve, okužbe, poporodne bolezni, težave pri prekinitvi nosečnosti ter težave s popadki. Povečano tveganje za zaplete predstavlja tudi nosečnost v najstniških letih. Velik delež teh vzrokov bi bilo rešljivih z zagotavljanjem ustrezne zdravniške oskrbe. K nadzorovanju rojstev je veliko pripomogla tudi kontracepcija, saj beležijo porast uporabe le-te v državah v razvoju – z izjemo Podsaharske Afrike (uporablja jo le 22 % poročenih žensk). Peti cilj je najslabše zasledovan cilj od vseh, ker je tu od leta 1990 dalje zaslediti najmanjši napredek.
- **6. cilj: Borba proti virusu HIV/AIDS, malariji in drugim boleznim.** V letu 2007 so zabeležili kar 33 milijonov ljudi okuženih z virusom HIV. Največ okuženih živi v Podsaharski Afriki, in to kar dve tretjini. Od leta 2005 (ko je za AIDS umrlo največ ljudi) število umrlih zaradi AIDS upada, ne pa tudi število okuženih in na novo okuženih z virusom HIV. Zmanjšanje žrtev AIDS je posledica večje dostopnosti do ustreznega zdravljenja v državah v razvoju, zato lahko okuženi z virusom HIV živijo dlje. Najbolj je zaskrbljujoča neosveščenost mladih o posledicah te okužbe (le ena tretjina mladih se zaveda posledic). Proti virusu HIV in AIDS se razvojne organizacije borijo s povečanim dostopom do kontracepcije, z osveščanjem mladih o tej bolezni in njenih posledicah ter z zagotovitvijo dostopnosti do ustreznega zdravljenja za okužene. Vsako leto po svetu umre veliko ljudi tudi zaradi drugih bolezni, kot sta malarija in tuberkuloza. Zaradi revščine, neustrezne zdravstvene oskrbe in geografske lege je največ žrtev v Podsaharski Afriki. Finančna sredstva za upad teh bolezni so se sicer precej povišala, vendar še vedno ostaja problem dostopnosti do preventive in zdravljenja.
- **7. cilj: Zagotovitev okoljske trajnosti.** V državah v razvoju se srečujemo s prekomernim izkoriščanjem naravnih virov. To bi v praksi pomenilo npr.: prevelik posek gozdov, izčrpavanje rodovitne zemlje, izkoriščanje vodnih virov, prekomerno lovljenje rib itd. Navadno se na takih lokacijah zadržuje prebivalstvo, ki brez izkoriščanja teh virov ne more preživeti. Problematici za ohranjanje okolja so tudi vse večji izpusti toplogrednih plinov. Če pregledamo statistiko s tega področja, ugotovimo, da se je od leta 1990 do leta 2006 raven ogljikovega dioksida v zraku povečala kar za tretjino, in to kljub vse bolj okolju prijaznim avtomobilom. Zaradi zasičenosti našega planeta ZN spodbujajo tako imenovano »zeleno ekonomijo«, ki temelji predvsem na izdelkih prijaznih do okolja ter na uporabi obnovljivih virov. Pri tem imajo države v razvoju težave predvsem s finančne plati, saj je obdelava obnovljivih virov draga. Poleg tega bi bilo potrebno zaščititi tudi ogrožene rastlinske in živalske vrste. Problem na teh območjih je navadno onesnaženost. Naslednja težava okolja je razpolaganje s sladko vodo. Tu se pojavlja problem prekomerne porabe vode za kmetijske dejavnosti, industrijo in urbanizem. Samo v kmetijski dejavnosti se porabi več kot dve tretjini vseh vodnih virov. S tako porabo človek neposredno ogroža okoljsko trajnost, zato so tu potrebne korenite spremembe. Med

spremembe spadajo tudi spodbujanje »zelenega gospodarstva,« omejitev izrabe vodnih virov in sečnje gozdov ter nedvomno tudi izboljšanje osnovnih življenjskih razmer prebivalstva, ki živi v barakarskih naseljih.

- **8. cilj: Vzpostavitev globalnega partnerstva za razvoj.** Če želijo države v razvoju doseči prvih sedem ciljev, mora biti izpolnjen tudi osmi cilj, h kateremu so najbolj zavezane razvite države. Le-te so zavezane k uradni razvojni pomoči – ODA, ki znaša 0,7 % bruto nacionalnega dohodka (BND), kot so to predvideli ZN. Dejansko večina razvitih držav ne prispeva niti toliko. Države, ki so to kvoto presegle v letu 2008, so: Danska, Luksemburg, Nizozemska, Švedska in Norveška. Za države v razvoju je zelo pomembna gonilna sila, ki jim omogoča tudi hitrejši razvoj, sodelovanje v svetovni trgovinski menjavi. Da bi se najmanj razvite države lažje vključile v svetovno trgovino, so jim razvite države odobrile ukinitve carinskih dajatev na izvoz in tudi trajni odpis dolgov. Odpis dolgov je zelo pomemben faktor, saj je večina držav v razvoju zelo zadolženih in jim je zato onemogočeno nadaljnje vlaganje v razvoj, saj dolgovi ne morejo povrniti. Z dostopanjem do informacijske tehnologije (IT) se državam v razvoju odpirajo nove možnosti za komunikacijo preko mobilnih telefonov in interneta, kar je seveda danes še v fazi širjenja med prebivalstvom.

1.4 Merjenje napredka Tisočletnih razvojnih ciljev

Večina zastavljenih ciljev je dobro definiranih in imajo za svojo izpolnitev veliko časa, to je do leta 2015, kar pomeni da gre za dolgoročne razvojne cilje. Potek doseganja teh dolgoročnih ciljev je sicer merljiv, vendar vseeno obstaja težnja po kratkoročnih ciljih, saj le-ti pomagajo pri boljšem usmerjanju, ravnanju s sredstvi donatorjev, bolj natančnih meritvah itd.

Po mnenju Howarda Whita (2006a, str. 50–56) je pri merjenju posameznih ciljev več problematičnih področij. Eno izmed njih je nemerljivost obstoječih ciljev, saj zanje še ne obstaja indikator. Temu sledi tudi pomanjkljiva definiranost indikatorjev oziroma njihova nepravilna definiranost. Naslednja problematika se nanaša na zmernost pri zasledovanju ciljev. Če pogledamo na primeru okoljske trajnosti, pomeni to zmerno uporabo naravnih virov in ne uničenje le-teh pri zagotavljanju preživetja populacije v nerazvitem svetu.

Poleg tega so vsi izbrani indikatorji, ki merijo uspešnost zasledovanja Tisočletnih razvojnih ciljev, bili merjeni že v preteklosti, kar posledično pomeni, da so zanje že na voljo podatki. Zato dandanes lahko tudi te podatke najdemo na različnih spletnih straneh razvojnih organizacij, kot so DAC, Svetovna banka, DFID itd. Edina razlika med njimi je, da so različne kvalitete. Vemo pa, da za zanesljivo merjenje napredka Tisočletnih razvojnih ciljev potrebujemo podatke, ki so točni, ažurni in ustrezni. Slednje je dejansko nemogoče doseči zaradi različnih virov pridobivanja podatkov in zaradi uporabe različnih metod pri obdelavi. Za večino od teh podatkov je precejšen problem pokritost po državah; če namreč nek indikator lahko spremljamo samo pri nekaterih državah v razvoju, se srečamo z nesmiselnostjo merjenja zasledovanja ciljev. Pri mnogih indikatorjih manjka kar 30 % podatkov iz sveta v razvoju. Odstotek manjkajočih podatkov se seveda razlikuje po posameznih ciljih. Naslednja pomanjkljivost je sama pogostost merjenja posameznih skupin indikatorjev, ki določajo cilje. Navadno poteka merjenje zgolj vsakih nekaj let (3–4 leta), kar

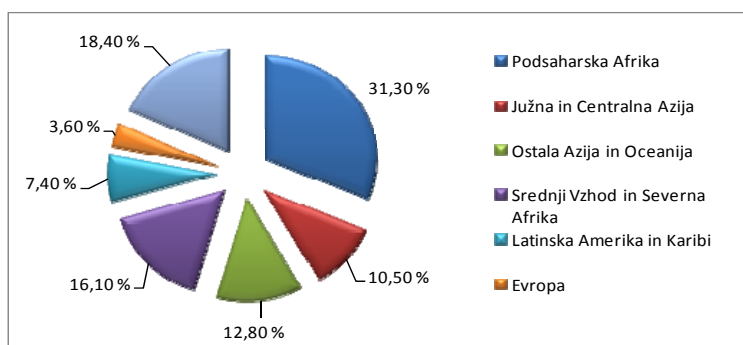
ni dovolj za učinkovito spremljanje zasledovanja zastavljenih ciljev. Problem predstavljajo tudi pomanjkljivo zbrani podatki in podatki zelo slabe kvalitete (White, 2006a, str. 50–56).

Zaradi vseh teh težav pri zbiranju podatkov predlaga DAC merjenje napredka na podlagi treh sklopov podatkov, poimenovanih tudi kot klasifikacija »*bottom-up vs. top-down*«. »*Bottom-up*« sistem jemlje posamezne aktivnosti kot primarne enote analize. Le-te spoji na raven izvajanja aktivnosti po državah, sektorjih in organih kot celote. Tako se navedeni sistem, ki je zelo ukoreninjen v tradicionalnem upravljanju informacijskega sistema, srečuje s problemi združitve in povezovanja relevantnih rezultatov indikatorjev. »*Top-down*« sistem poroča o rezultatih indikatorjev za državo in celotno regijo. Tu se pojavlja problem povezovanja med opazovanimi rezultati in aktivnostmi razvojnih organizacij (White, 2006a, str. 56–58).

2 DOSEGANJE TISOČLETNIH RAZVOJNIH CILJEV V REGIJI JUŽNE AZIJE

V nadaljevanju bom obravnavala regijo Južne Azije, zato so me še posebej zanimali podatki o donirani pomoči preko DAC za preučevane države. Te so: Afganistan, Bangladeš, Butan, Indija, Maldivi, Nepal, Pakistan in Šri Lanka. Posamezni zneski razvojne pomoči, ki so pripadli vsaki izmed držav v obdobju 2000–2007, so predstavljeni v Prilogi 3. Vsa prejeta Uradna razvojna pomoč v regiji Južne Azije je znašala v tem obdobju kar 9.038, 46 milijonov ameriških dolarjev. Država prejemnica, ki je v tem obdobju prejela absolutno najvišjo vsoto finančne pomoči, je Afganistan, sledijo ji Pakistan, Indija itd. Zbrani podatki s strani OECD (OECD – Development co-operation directorate, 2009) za obdobje 2006–07 glede višine doniranih finančnih sredstev po regijah so razvidni iz Slike 1. Največ sredstev je bilo darovanih Podsaharski Afriki, in to kar dobrih trideset odstotkov od vseh zbranih sredstev (31,3 %). Sledijo ji še Srednji Vzhod s Severno Afriko (16,1 %), Južna in Centralna Azija (10,5 %) ter ostala Azija in Oceanija (12,8 %).

Slika 1: Odstotkovna razporeditev sredstev po skupinah držav (regijah) v razvoju, doniranih s strani Uradne razvojne pomoči (ODA)

Vir: OECD – ODA, 2010.

Celotna regija Južne Azije dosega cilje v nekoliko drugačni luči kot država posameznica iz proučevane regije, saj so v vsaki eni cilji bolje zasledovani kot drugi. Za nazornejši prikaz, kaj je regija dosegla in koliko je še oddaljen cilj, ki bi ga regija morala doseči do leta 2015, bom obravnavala vsak Tisočletni razvojni cilj posebej. Glede na zbrane podatke za regijo bom grafično prikazala za vsak cilj posebej, kaj se je z njim dogajalo od leta 1990 do zadnjih zbranih podatkov, in navedla predviden cilj za leto 2015.

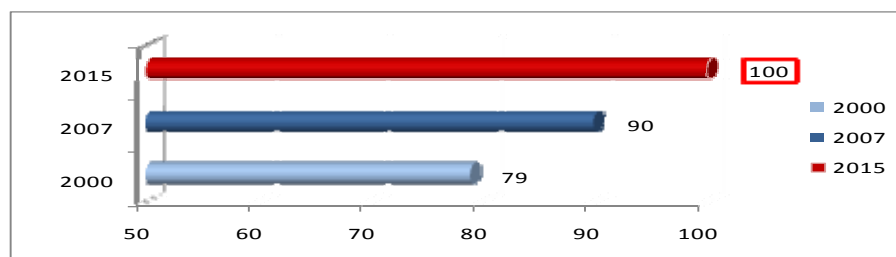
2.1 Dobro zasledovani Tisočletni razvojni cilji

Nekatere zastavljene cilje Južna Azija zasleduje zelo dobro. Razlog za to lahko pripišemo povečanim donacijam finančnih sredstev, boljši kooperativnosti samega prebivalstva, zavzetosti posameznih držav za doseg cilja itd. V nadaljevanju bom predstavila nekaj ciljev, ki jih proučevana regija zasleduje in ima možnost doseči zastavljen cilj do leta 2015.

2.1.1 Doseganje univerzalne osnovnošolske izobrazbe

Napredovanje tega cilja je močno pogojeno s finančnimi sredstvi, namenjenimi izobraževanju s strani države in s samim interesom prebivalstva za izobraževanje ter z globalnim pritiskom razvitejših na manj razvite, kaj morajo storiti. Pri tem cilju je za mednarodne razvojne organizacije najpomembnejše število otrok, ki zaključijo osnovno šolanje. Vidni napredki se najprej pokažejo pri povečanem vpisu v šole, kar je prvi korak do izobrazbe. V Južni Aziji je veliko takšnih otrok, in to kar dve tretjini, ki poskušajo s šolanjem, vendar jih vseeno veliko šolanje opusti. Razlogi za opustitev šolanja so: pomanjkanje sredstev, prezahtevnost šole, premalo kvalitetnega poučevanja, otroško delo za preživetje. V zadnjem primeru šolanje ni možno, saj otrok ne more delati in hoditi v šolo hkrati (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 14–18; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 12–16). V naslednjih dveh grafih bom prikazala, kolikšen delež otrok se je vpisal v šolo in kolikšen jo je tudi končal.

Slika 2: Vpisani v osnovnošolske programe za leta 2000, 2007 in 2015 (delež vpisanih v osnovnošolske programe)

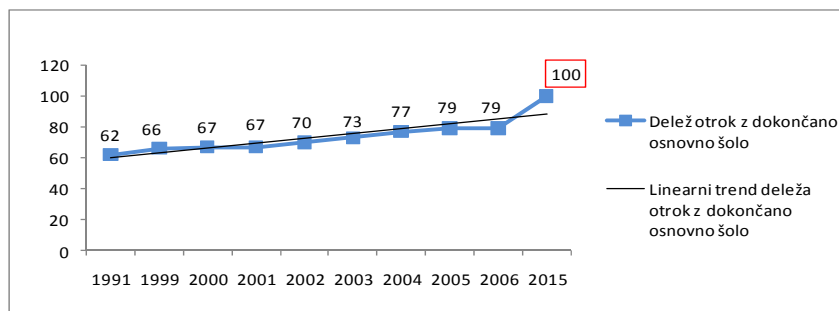
Vir: Millennium development goals report 2009, str. 14.

Iz Slike 2 je razvidno, da se je vpis v osnovnošolske programe od leta 2000, ko so začeli zbirati podatke, povečal, in to za 11 odstotnih točk. Ker zastavljeni cilj za leto 2015 še ni dosežen, bo še potrebno vlagati v to področje. Na podlagi zgornjih podatkov vidimo, da je cilj do leta 2015 dosegljiv, če se bo trend vpisovanja šoloobveznih nadaljeval tako kot med leti 2000 in 2007 (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 24–26; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 20–23).

Slika 3 prikazuje, kolikšen je delež šolarjev, ki se je vpisal v osnovnošolske programe in je te programe tudi uspešno zaključil. Podatki se seveda razlikujejo od podatkov o vpisu v osnovne šole, saj veliko učencev šolanje opusti. Iz slike razberemo, da je prisoten trend povečevanja deleža otrok, ki zaključijo osnovnošolsko izobraževanje. V zadnjih petnajstih letih beleženja teh podatkov, ugotovimo, da se je delež povečal za 17 odstotnih točk. S takim trendom povečevanja skoraj ni mogoče doseči zastavljenega cilja, saj bi potrebovali porast za kar 21 odstotnih točk otrok z dokončano osnovno šolo. Vsekakor je napredek občuten, kar pomeni spreminjanje miselnosti staršev otrok v državah v razvoju. Starši vse več vpisujejo otroke v

osnovnošolske programe, kar nam prikazuje Slika 2. S primernim spodbujanjem otrok skozi šolanje bo mogoče doseči večji delež otrok, ki so zaključili osnovnošolske programe (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 24–26; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 20–23).

Slika 3 : Otroci z dokončano osnovno šolo za obdobje 1991–2006 ter določitev končnega cilja za leto 2015 (delež otrok z dokončano osnovne šole (delež relevantnih starostnih skupin))

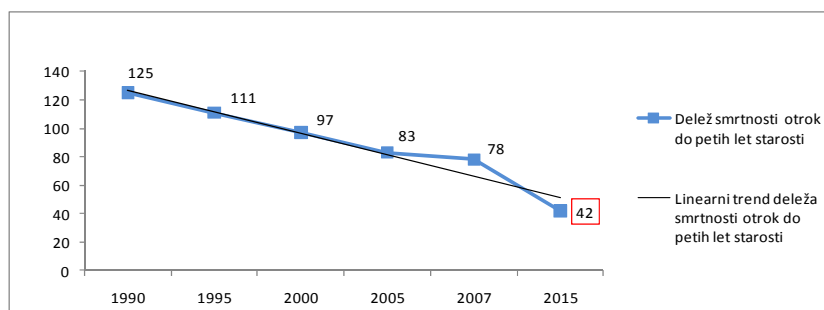

Vir: World bank – DPP Quick Query, 2010.

2.1.2 Zmanjšanje smrtnosti otrok

Ta cilj je najbolj zasledovan cilj v Južni Aziji; na tem področju je regija uspela doseči največje zmanjšanje. V obdobju 1999–2007 so uspeli zmanjšati umrljivosti otrok do petih let za slabo polovico. Čeprav zastavljeni cilj zmanjšanja umrljivosti otrok do petih let starosti predvideva zmanjšanje za dve tretjini do leta 2015, proučevana regija dobro sledi zastavljenim ciljem. Mednarodne razvojne organizacije predvidevajo, da je južna Azija sposobna doseči zastavljeni cilj podan v Deklaraciji tisočletja do leta 2015. Za podrobnejšo predstavo upadanja tega indikatorja sledi Slika 4, ki vsebuje vse podatke, od kar so bili le-ti beleženi. Delež, obkrožen z rdečo barvo, predstavlja cilj, ki bi moral biti dosežen do leta 2015 (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 24–26; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 20–23).

Slika 4: Smrtnost otrok do petega leta za obdobje 1990–2007 ter zastavljeni cilj za leto 2015 (delež smrtnosti otrok do petega leta starosti na tisoč otrok)

Vir: World bank – DPP Quick Query, 2010.

Drastično zmanjšanje tega indikatorja so v Južni Aziji beležili v Butanu (zmanjšanje s 148 na 84 umrlih), Bangladešu (zmanjšanje s 151 na 61 umrlih), Nepal (zmanjšanje s 142 na 55 umrlih) in na Šri Lanki (zmanjšanje z 32 na 20 umrlih). V obdobju 2000–2007 se je cepljenje otrok do starosti slabih dveh let proti ošpicam precej povečalo, kar je tudi pripomoglo k manjši smrtnosti. V prihodnosti se pričakuje še dodatno povečanje cepljenja otrok, saj so

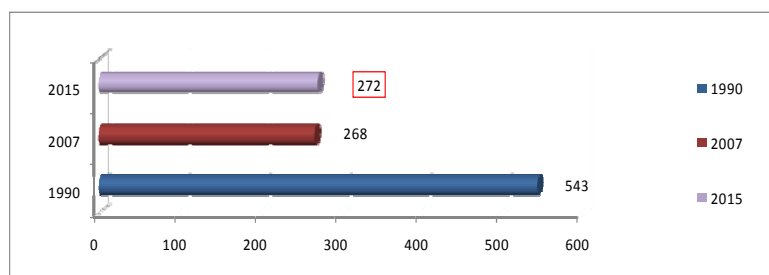
ugotovili, da je to najučinkovitejši dejavnik pri zasledovanju zastavljenega cilja do leta 2015 (World bank – MDG, 2009; Millennium development goals report 2009, 2009, str. 24–26; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 20–23).

2.1.3 Borba proti virusu HIV/AIDS, malariji in drugim boleznim

Pri doseganju tega cilja je Južna Azija uspešna. V primerjavi z ostalimi razvijajočimi se regijami ima zelo nizek delež (0,3 % prebivalstva med 15. in 49. letom starosti) okuženih s HIV/AIDS za leto 2007. Če tega primerjamo s podatkom iz leta 2006, ugotovimo, da se je v letu 2007 proučevani delež prebivalstva zmanjšal za eno desetinko odstotne točke (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 32–9; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 6–1)

Več problemov kot HIV/AIDS jim povzroča okuženost s tuberkulozo. Na tem področju je zastavljeni cilj prepолоviti okuženost in stopnjo smrtnosti obolelih za tuberkulozo do leta 2015. Na podlagi zbranih podatkov in Slike 5 lahko ugotovimo, da se je število s tuberkulozo okuženih primerov zmanjšalo v proučevanem obdobju 1990–2007 za 275 primerov okuženih. Cilj, ki mu Južna Azija tu sledi, je doseči 272 primerov okuženih s tuberkulozo. Glede na zbrane podatke proučevana regija že presega zastavljeni cilj za leto 2015, kar je zelo vzpodbudno. Cilj je v Sliki 5 obkrožen z rdečo barvo. Pomembno je tudi omeniti, da veliko ljudi, ki so HIV pozitivni, umrejo zaradi okužbe s tuberkulozo. Takih je kar slaba polovica od vseh v svetu. Veliko uspeha je doživela akcija »Stop TB (tuberkulozna) strategija«. Najpomembnejši element te strategije je zgodnje odkrivanje bolezni in ustrezno zdravljenje proti tuberkulozi, ki je znano tudi pod imenom »DOTS (*Directly Observed Treatment, Short-course*)«. Zdravljenje z metodo »DOTS« je bilo v letu 2006 uspešno kar v 85 %. V prihodnosti se razmišlja o združitvi diagnosticiranja in zdravljenja tuberkuloze skupaj z virusom HIV. To je tudi ena izmed glavnih nalog »Stop TB strategije« (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 32-39; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 6–11).

Slika 5: Število s tuberkulozo okuženih za leta 1990, 2007 in 2015 (število s tuberkulozo okuženih primerov na sto tisoč prebivalcev (izvzeti so ljudje, ki so HIV pozitivni))

Vir: Millennium development goals report 2009, str. 38.

2.2 Slabše zasledovani Tisočletni razvojni cilji

Po pričakovanjih je precej ciljev takih, da jih Južna Azija ne bo uspela doseči do leta 2015, a se proti tem problematičnim področjem še vedno bori. Ne moremo reči, da so popolnoma neuspešni, so samo delno uspešni, kar pomeni gibanje v pravi smeri, vendar poteka prepočasi.

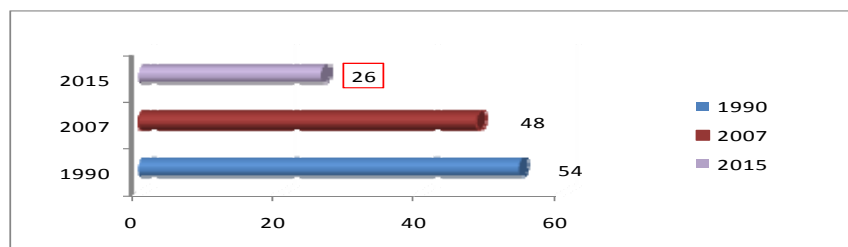
V nadaljevanju bom predstavila gibanje ciljev, ki zaostajajo za pričakovanimi dosežki na posameznih področjih.

2.2.1 Zmanjšanje lakote in revščine

Že prvi cilj proučevana regija ne zasleduje najbolje. Upoštevala sem podatke, pridobljenih preko spletni strani Svetovne banke, in tistih, ki sem jih zasledila v letnih poročili o MDG.

Južna Azija ima že ves čas preučevanja, to pomeni od leta 1990 dalje, največji delež podhranjenih otrok v svetu v starosti do pet let. Cilj določa zmanjšanje teh podhranjenih otrok za polovico. Kot je razvidno iz Slike 6, obravnavani regiji prepočasi uspeva zasledovati ta cilj. Od prvotno kar 54 % podhranjenih otrok starih do petih let v letu 1990 je Južna Azija uspela ta delež zmanjšati zgolj za 6 odstotnih točk do leta 2007. Zaradi podhranjenosti tudi odraslega prebivalstva, na primer mater, se pojavljajo čedalje večji problemi pri porodni teži dojenčkov. Regija ima tako največjo pogostost rojenih otrok z nizko porodno težo na svetu, saj kar četrtina dojenčkov tehta manj kot 2.500 gramov (ta številka tudi označuje najvišjo mejno stopnjo podhranjenosti dojenčkov) (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 6–14; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 6–12). Glede na to, da je zasledovani cilj 27 % podhranjenih od celotne populacije stare do pet let neuresničljiv, si mednarodne razvojne organizacije prizadevajo vsaj za dodatno zmanjšanje tega odstotka.

Slika 6: Podhranjeni otroci do petega leta za leti 1990 in 2007 (odstotek podhranjenih otrok v populaciji do petih let starosti)

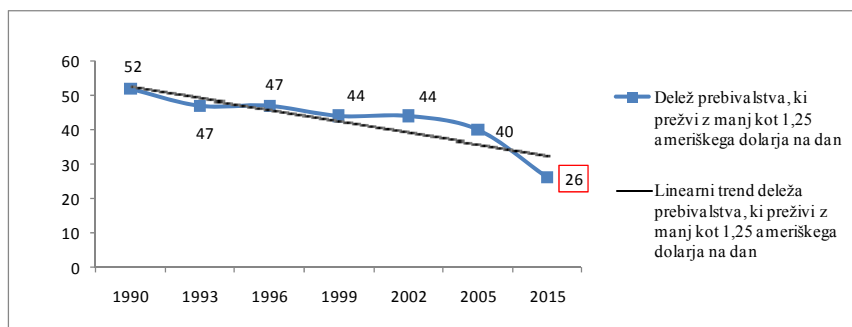

Vir: Millennium development goals report 2009, str. 12.

Naslednji pomemben indikator revščine je prebivalstvo, ki živi z manj kot 1,25 ameriškega dolarja na dan. Slika 7 prikazuje gibanje prebivalstva, ki živi v skrajni revščini. Po pričakovanju tudi pri tem indikatorju proučevana regija ne blesti, se pa zato pomika v pravo smer. Tu cilj predvideva prepolovitev deleža najrevnejšega prebivalstva do leta 2015, kar v našem primeru pomeni zmanjšanje le-teh na 26 %. Ta cilj je na spodnji sliki obkrožen z rdečo barvo. Južna Azija je v obdobju petnajstih let (1990–2005) uspela znižati ta delež za 12 odstotnih točk. Če bi želeli doseči zastavljeni cilj, bi bilo potrebno ta delež znižati še za dodatnih 14 odstotnih točk. Zadnja svetovna kriza še dodatno zavira zasledovanje cilja. Tako so najrevnejši še bolj prikrajšani zaradi višjih cen hrane in potrošnih dobrin, obenem je onemogočena pridobitev boljše zaposlitve prebivalcev (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 6-14; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 6–12).

Slika 7: Prebivalstvo, ki preživi z manj kot 1,25 ameriškega dolarja na dan za obdobje 1990–2005 in določitev končnega cilja v letu 2015 (delež prebivalstva, ki preživi z manj kot 1,25 ameriškega dolarja na dan)

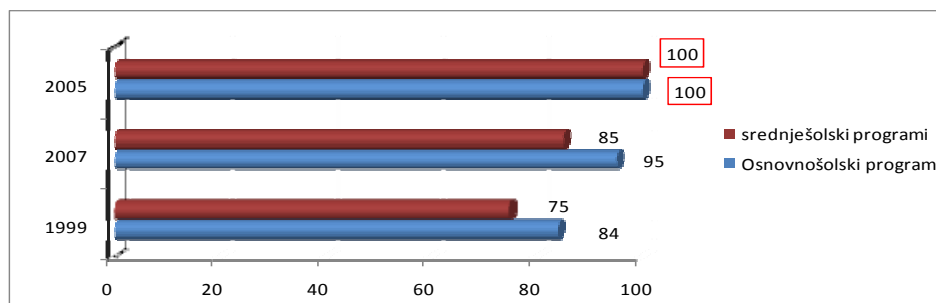

Vir: World bank – DPP Quick Query, 2010.

2.2.2 Zagotavljanje enakosti med spoloma in dajanje več moči ženskam

Zagotavljanje enakosti med spoloma se meri z več indikatorji. Mednarodne razvojne organizacije so mnenja, da je pomembno te vrednote pridobiti že v mladih letih. Zato povečan pritisk izvajajo pri zmanjševanju razlik med spoloma že pri vpisu v osnovnošolske programe. Cilj vseh razvojnih organizacij je doseči enako število vpisanih deklic in fantov v osnovnošolske programe. Prvotno postavljeni cilj bi moral biti dosežen že do leta 2005. Ker to večini držav v razvoju ni uspelo, so sprejeli, da bo napredek viden tudi v primeru dosege tega cilja do leta 2015. Iz Slike 8 je razvidno, da prvotno zastavljeni cilj v Južni Aziji ni bil dosežen. Vseeno lahko opazimo povišan vpis deklic. Število vpisanih deklic se je v obdobju 1999–2007 povečalo za 11 deklic. To sicer kaže na napredek, vendar le-ta ni zadovoljiv za razviti svet (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 18–24; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 16–20). Problem pri vpisanih dekletih se pojavlja predvsem pri srednji šoli, kjer je število vpisanih deklic nekoliko nižje od števila vpisanih deklic v osnovnošolsko izobraževanje, kar nazorno prikazuje tudi spodnji graf.

Slika 8: Število vpisanih deklic v osnovnošolske in srednješolske programe za leta 1999, 2007 ter za ciljno leto 2005 (število vpisanih deklic na sto dečkov v osnovnošolske in srednješolske programe)

Vir: Millennium development goals report 2009, str. 18–19.

Naslednji indikatorji merijo moč žensk v družbi. Ti so: delež zaposlenih žensk v nekmetskih dejavnostih, delež brezposelnih, delež sedežev, ki jih zasedajo ženske v državnih parlamentih. Iz podatkov, ki jih lahko zasledimo v Millennium development goals poročilu (2009, str. 18–24), je razvidno, da je ves čas v svetu več brezposelnih žensk kot moških. Poleg tega je v

Južni Aziji le majhen delež žensk, ki so zaposlene v nekmetijskih dejavnostih. Teh je zgolj 19 % od vseh zaposlenih žensk v letu 2007. Velja omeniti tudi več kot 100 % povečanje deleža sedežev v državnih parlamentih Južne Azije, ki pripadajo ženskam. Od leta 2000, ko je bil ta delež le 7 %, se je do leta 2009 povzpел na kar 17 %. Ta napredek lahko pripišemo zahtevku mednarodnih razvojnih organizacij, da se v vsaki posamezni državi določi kvoto žensk, ki bo zastopala prebivalstvo v državnem parlamentu. Temu so pripomogli tudi drugi mehanizmi, ki so ženske spodbujali, da so kandidirale na volitvah. Spodbud so bile deležne v obliki izobraževanja o vodenju in tudi v obliki finančne pomoči pri vodenju lastnih kampanj. Če bodo države Južne Azije napredovale s takim tempom, bodo ženske vztrajno pridobivale na moči in se tako počasi približevale statusu žensk v razvitem svetu. Zavedati se je potrebno, da bo za doseg enakega statusa žensk, kot je v razvitih državah, potrebnih še veliko sprememb, ki bodo ženskam vseskozi dajale vedno več pravic (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 6–14; Millennium development goals report 2008, 2008, str. 6–12).

2.2.3 Izboljšanje zdravja mater

Od leta 1995 so vse regije razvijajočega se sveta napredovale na področju dostopnosti do izkušenega zdravstvenega osebja (zdravniki, medicinske sestre, babice), ki jim pomaga pri procesu poroda. Kljub temu v Južni Aziji še vedno več kot polovica vseh rojstev poteka brez prisotnosti zdravstvenega osebja. Ne glede na priporočila Svetovne zdravstvene organizacije (*World health organisation* – WHO) in UNICEF o številu standardnih pregledov nosečnic v času nosečnosti (vsaki nosečnici v času nosečnosti pripadajo štirje pregledi pri zdravniku), je pregledanih slaba polovica nosečnic v Južni Aziji (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 26–30).

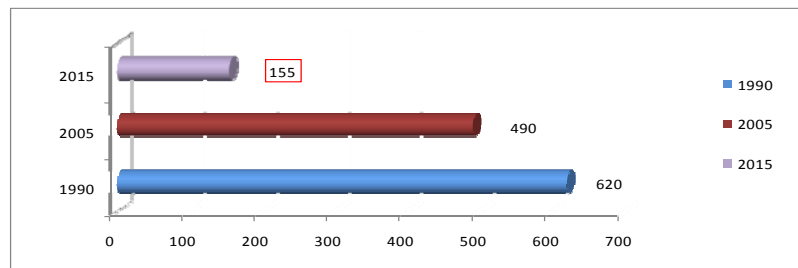
Mlade nosečnice v starosti od 15 do 19 let so bolj podvržene problematični nosečnosti, porodu ter smrti po porodu. Poleg tega so ti otroci navadno slabšega zdravja in imajo več možnosti, da umrejo, kot otroci starejših mater. Nosečnost v najstniških letih matere ovirajo tudi pri obiskovanju izobraževalnih programov ter posledično iskanju dostojne zaposlitve. V Južni Aziji so tako nosečnost od 15. do 20. leta starosti uspeli zmanjšati v obdobju 1990–2006 za 38 rojstev na tisoč žensk. Razlog za zgodnjo nosečnost v proučevani regiji je predvsem v zgodnjih porokah, saj je bila med leti 1998–2007 kar polovica deklet starih od 20. do 24. leta poročenih že pred 18. letom starosti. V Bangladešu je tako več kot polovica deklet poročenih do 18. leta in kar dobra tretjina ima pri teh letih že otroke (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 26–30).

Vsekakor pripomore k načrtovanju družine ustrezna kontracepcija. Zaščita je v državah v razvoju zelo porasla prav v zadnjih letih. Tako je v obdobju 1990–2005 v Južni Aziji porasla uporaba kontracepcije za 15 odstotnih točk med poročenimi ženskami in ženskami živečimi v partnerskem odnosu. V letu 2005 je tako kontracepcijo uporabljalo kar 54 % žensk živečih v razmerju z moškimi. Ob napredovanju uporabe kontracepcije se bo lahko zmanjšalo obolenost za HIV/AIDS, nosečnost pri najstnicah ter preprečilo prekomerno število otrok, ki matere izčrpavajo (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 18–24).

Južna Azija je v letu 2005 poročala tudi o zmanjšanju smrtnosti mater. Ta se je od leta 1990 do leta 2005 zmanjšala za dobrih 20 odstotnih točk, kar pomeni 130 rojstev manj s smrtnim izidom za matere. Kljub trendu zmanjševanja smrtnosti je število umrlih porodnic še vedno

nesprejemljivo visoko. V prihodnosti pričakujemo še nadaljnje zniževanje smrtnosti, predvsem ob nudeni ustrezni zdravniški negi v nosečnosti, vendar je vseeno znano, da zastavljenega cilja za leto 2015 v Južni Aziji ne bo mogoče doseči. Podrobno število umrlih porodnic je prikazano v Sliki 9, v katerem je cilj za leto 2015 obkrožen z rdečo (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 26–30).

Slika 9: Umrljivost mater za leta 1990, 2005 in 2015 (umrljivost porodnic na sto tisoč živorojenih otrok)

Vir: Millennium development goals report 2009, str. 26.

2.2.4 Zagotavljanje okoljske trajnosti

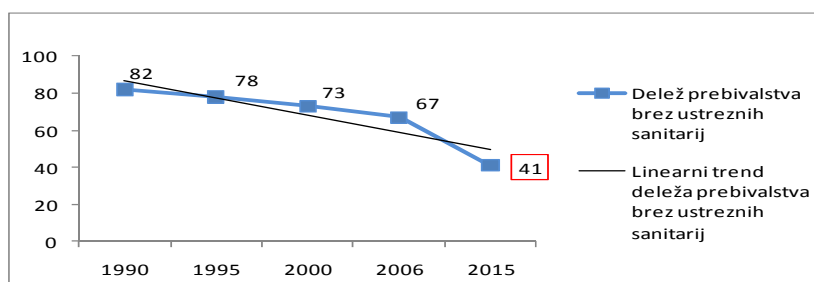
Pri izpolnjevanju tega cilja se srečamo s podcilji na različnih področjih. Eden izmed takih je tudi čim večja skrb za okolje. Pri tem se izpostavljata predvsem indikatorja o izpušnih ogljikovega dioksida in varstvo gozdov v smislu povečanja površine gozdov. Oba indikatorja skušata slediti zmanjšanju učinka tople grede. Sami izpušni plini, kot je CO₂, Južni Aziji ne povzročajo veliko težav, saj je tu emisij v obliki CO₂ (v milijardah metrskih ton) v letu 2006 zgolj za dobri dve (2,2) milijardi. Po pričakovanju so se emisije povečevale od leta 1990, in to približno za 100 %. Vendar velja omeniti, da bi bilo ob izvzemanju Indije iz Južne Azije teh emisij v letu 2006 samo 0,7 milijard metrskih ton emisij. Južna Azija ima zelo nizke emisije CO₂, če pri tem odmislimo Indijo. Tako je od emisij celega sveta v letu 2006, ki znašajo 29 milijard metrskih ton, delež Južne Azije le slabih 8 % te vrednosti (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 40–47).

Naslednji indikator proučuje, koliko so se gozdovi zmanjšali oziroma povečali na letni ravni v milijonih hektarjev. Povečevanje naj bi pripomoglo k zmanjšanju učinka toplogrednih emisij. V Južni Aziji so zaznali povečanje gozdov v obdobju 1990–2000 za 0,2 milijona hektarjev, medtem ko so v obdobju 2000–2005 na istem območju zaznali zmanjšanje za 0,1 milijona hektarjev gozda. Glede na druge regije v razvoju je proučevana regija pri tem indikatorju boljša od največjih porabnic gozdov, kot so Latinska Amerika in Karibi, Jugovzhodna Azija in Podsaharska Afrika (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 40–47).

Naslednji podcilj je do leta 2015 prepoloviti prebivalstvo, ki nima trajnega dostopa do pitne vode in osnovnih sanitarij. V Južni Azije je kar 580 milijonov ljudi, ki nimajo ustreznih sanitarij. Če bi želeli doseči ta podcilj, bi morala regija v obdobju 2006–2015 kar podvojiti število ljudi, ki uporabljajo primerne sanitarije. Po zbranih podatkih zelo veliko ljudi opravlja svoje potrebe na odprtem. Seveda se število prebivalcev med podeželjem in mestom razlikuje. V mestu oziroma v urbanem delu Južne Azije je takih samo 74 milijonov v letu 2008, medtem ko je v istem letu na podeželju opravljal potrebe na odprtem kar 705 milijonov ljudi. Kljub zastrašujočim številkam prebivalstva brez ustreznih sanitarij je regija od leta 1990 zelo

napredovala, saj se je število prebivalstva z ustreznimi sanitarijami do leta 2006 več kot podvojilo (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 40–47; UN Millennium project task force on Water and sanitation, 2005, str. 31–33). Iz Slike 10 lahko razberemo, kolikšen delež prebivalstva je še brez dostopa do ustreznih sanitarij. V obdobju 1990–2006 se je delež prebivalstva brez dostopa do ustreznih sanitarij zmanjšal za 15 odstotnih točk. Za dosego cilja bi bilo potrebno v obdobju 2006–2015 dodatno zmanjšanje za 26 odstotnih točk. To ni izvedljivo, če se bo trend zmanjševanja v tem obdobju gibal tako, kot se je v obdobju 1990–2006. Cilj, ki naj bi bil dosežen do leta 2015, je obkrožen z rdečo.

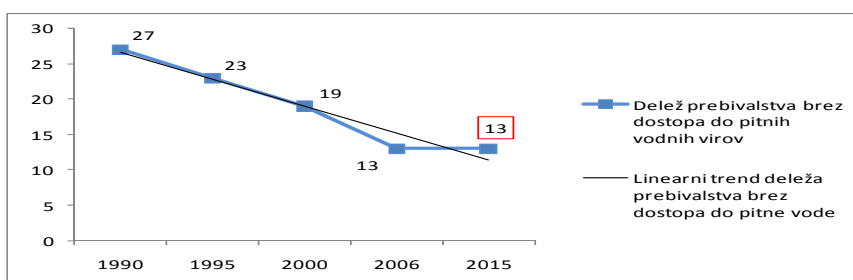
Slika 10: Prebivalstvo brez dostopa do sanitarij za obdobje 1990–2006 in zastavljeni cilj v letu 2015 (odstotni delež prebivalstva brez dostopa do ustreznih sanitarij)

Vir: World bank – DPP Quick Query, 20010.

Po vsem svetu ima zgolj 27 % podeželskega prebivalstva vodo dostopno iz pipe. Kar polovica podeželskega prebivalstva pridobiva pitno vodo iz drugih izpopolnjenih vodnih virov, kot so javne vodovodne pipe, ročne vodovodne pipe, zbirališča deževnice in podobno. Slaba četrtina podeželja je prisiljena svojo pitno vodo pridobivati iz neizpopolnjenih vodnih virov, kot so: jezera, reke, jezovi, nezaščiten zbirališča deževnice itd. Tudi ob uporabi za tamkajšnje prebivalstvo izpopolnjenih vodnih virov je Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) ob testiranju ugotovila, da veliko teh virov ne ustreza mikrobiološkim standardom pitne vode, določenih s strani Svetovne zdravstvene organizacije. Iz Slike 11 je razvidno, da je Južna Azija svoj cilj za leto 2015 o zmanjšanju deleža prebivalstva brez dostopa do pitnih vodnih virov dosegla že leta 2006. To je zelo vzpodbuden rezultat, kajti imajo možnost za popolno odpravo težav s pitno vodo do leta 2015. V obdobju 1990–2006 je Južna Azija tako uspela zmanjšati delež tega prebivalstva s 27 % na 13 % delež. V sledeči sliki je zastavljeni cilj za leto 2015 obkrožen z rdečo (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 40–47; UN Millennium project task force on Water and sanitation, 2005, str. 31–33).

Slika 11: Prebivalstvo brez dostopa do pitnih vodnih virov v obdobju 1990–2006 ter zastavljeni cilj v letu 2015 (delež prebivalstva brez dostopa do pitnih vodnih virov)

Vir: World bank – DPP Quick Query, 20010.

Skoraj v vsaki regiji se naprej izboljšuje življenje urbano revnega prebivalstva. V letu 1990 je skoraj polovica mestne populacije v razvijajočih se regijah žvela v barakarskih naseljih. Do leta 2005 se je delež tega prebivalstva uspel znižati za slabih 14 odstotnih točk. Barakarska naselja so definirana kot pomanjkanje vsaj enega od štirih osnovnih udobij, ki so: čista voda, ustrezne sanitarije, trajno bivališče in primeren življenjski prostor. V Južni Aziji je bilo zmanjšanje deleža prebivalstva, ki živi v barakarskih naseljih, na 43 % prebivalstva v obdobju 1990–2005. Razširjena dostopnost do vode in sanitarij v Indiji je tako pospešila dosežen napredek celotne regije Južne Azije. Ne glede na omenjene dosežke na tem področju ne kaže, da bi Južna Azija lahko dosegla zastavljeni cilj bistvenega izboljšanja življenjskih razmer prebivalstva živečega v barakarskih naseljih najmanj za 100 milijonov prebivalcev do leta 2020 (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 40–47).

2.2.5 Vzpostavitev globalnega partnerstva za razvoj

Razvite države so že od leta 2000 poskušale povečevati sredstva, namenjena uradni razvojni pomoči (ODA), da bi lahko države v razvoju lažje in hitreje zasledovale zastavljene Tisočletne razvojne cilje. Pri tem so razvite države prioriteto zadolžene, da poskrbijo za svojo državo in del sredstev, ki jim ostane, namenijo državam v razvoju. Zato prejeta pomoč držav v razvoju ni stalna, ampak niha in je odvisna tudi od globalne situacije v svetu. To pomeni, da so se sredstva, namenjena tretjim državam, zmanjšala s prihodom krize (v letu 2008). Tako razviti del sveta poskuša čim bolj pomagati državam s posebnimi potrebami, državam brez neposrednega dostopa do morskih poti ter majhnim otoškim državam v razvoju, kar predvideva tudi eden od podciljev. Mednarodne razvojne organizacije se trudijo, da bi državam v razvoju omogočile razvoj, ki bi temeljil na pravilih, predvidljivosti, nediskriminatornem trgovanju in finančnem sistemu – kot določa tudi eden izmed specificiranih podciljev (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 48–52; Jones, marec 2006).

Naslednji specifični cilj je zelo pomemben za države v razvoju in pravi, da je potrebno izčrpno analizirati dolgove držav. Da bi ta cilj razumeli bolje, so zanj uvedli indikator: delež zunanjskega dolga v razmerju s prihodki od izvoza. Ta indikator je Južna Azija uspela zmanjšati v obdobju 2000–2007 za polovico. To pomeni, da je bil delež zunanjskega dolga v razmerju s prihodki od izvoza v letu 2000 enak 14 %, medtem ko je bil le-ta v letu 2007 le še 7 %. S sodelovanjem z multilateralno iniciativo za odpis dolgov (*Multilateral debt relief initiative – MDRI*) pomagajo razvite države državam v razvoju reducirati njihove državne dolgove (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 48–52).

Temu sledi specifični cilj, ki želi v sodelovanju s privatnim sektorjem omogočiti koristi novih tehnologij, še posebej informatike in komunikacij. V razvijajočih se državah je bil v obdobju 1990–2007 opazen občuten porast mobilne telefonije, medtem ko ni bilo večjega povpraševanja za fiksno telefonijo. Med letoma 2002 in 2007 je bilo v Južni Aziji moč zaslediti tudi večjo uporabo interneta na sto prebivalcev. Število teh uporabnikov je bilo v letu 2002 v proučevani regiji 2. To število je naraslo na 7 v letu 2007 (Millennium development goals report 2009, 2009, str. 48–52). Raziskovalci, ki spremljajo doseganje MDG, so mnenja, da internet lahko celo pospeši njihovo zasledovanje. Še najbolj se to lahko pozna na področju zdravja, izobraževanja in zmanjševanja revščine. Da bi cilj lahko dosegli, jih ovira samo še

cenovni dostopa do interneta. Ko se bodo cene znižale, bo prišlo do veliko večje uporabe interneta, ker bo dostopen tudi revnejšemu prebivalstvu.

3 PREUČEVANJE IZKORENINJENJA SKRAJNE REVŠČINE IN LAKOTE PO POSAMEZNIH DRŽAVAH JUŽNE AZIJE

Za podrobno proučevanje po državah sem si izbrala kar prvi Tisočletni razvojni cilj, ki teži k zmanjšanju revščine in lakote v razvijajočih se državah. Ta cilj sem si izbrala predvsem zato, ker je tako po mnenju raziskovalcev kot tudi po mojem mnenju najpomembnejši zastavljeni cilj. Najpomembnejši je zato, ker bodo z njegovo uresničitvijo skoraj ali v celoti doseženi tudi ostali zastavljeni MDG.

Cilj izkoreninjenja skrajne revščine in lakote vsebuje tri bolj specifične cilje oziroma podcilje, in sicer (Društvo za Združene narode Slovenija – Milenijski razvojni cilji, 2009):

- med letoma 1990 in 2015 prepoloviti število ljudi, ki živijo z manj kot enim ameriškim dolarjem na dan,
- med letoma 1990 in 2015 doseči popolno in produktivno zaposlitev ter dostojno delo za vse, vključno za ženske in mlade,
- med letoma 1990 in 2015 prepoloviti število ljudi, ki trpijo lakoto.

Najprej se bom posvetila **prvemu specifičnemu cilju**, ki predvideva prepolovitev skrajne revščine (ljudje, ki živijo z manj kot enim ameriškim dolarjem na dan) v obdobju 1990–2015. Vsaka tranzitna in razvijajoča se država mora sestaviti svojo strategijo za zmanjševanje revščine. Slednjo mora vključiti v Dokument strategij za zmanjševanje revščine (*Poverty reduction strategy paper – PRSP*), v katerem je zbrana cela serija ciljev, ki so usmerjeni na prepolovitev revščine v izbranem obdobju. Te cilje so morali potrditi donatorji finančnih sredstev in država prejemnica teh sredstev (Lipton & Waddington, 2006, str. 145–164).

Skrajna revščina se meri z deležem prebivalstva, ki živi z manj kot enim dolarjem na dan (To pomeni živeti z manj kot z 1.25 USD na dan po cenah iz leta 2005 ali z manj kot 1.08 USD na dan po cenah iz leta 1993 ali z 1 USD na dan po cenah iz leta 1990.). Število prebivalstva, ki živi v skrajni revščini, se je znižalo z 1.8 milijarde v letu 1990 na 1.4 milijarde v letu 2005. Cilj bi dosegli, če bi se število revnega prebivalstva zmanjšalo na 0.9 milijarde v letu 2015. Največ revnega prebivalstva v svetu je v Podsaharski Afriki in Južni Aziji. Posameznike revščina uklešči zaradi pomanjkanja izobrazbe, neproduktivnega dela, podhranjenosti, slabega zdravja itd. (World bank – Online atlas of the MDG, 2009).

Drugi specifični cilj je doseganje popolne in produktivne zaposlitve ter dostojanstveno delo za vse, tudi za ženske in mlade. Zavedati se je treba, da samo imeti službo ni dovolj. Potrebno je imeti tudi dovolj velik dohodek, ki zagotavlja življenje posameznika nad pragom skrajne revščine. Taka služba naj bo na voljo posamezniku, dokler jo potrebuje. Delež zaposlenih v populaciji tako meri učinkovitost ekonomije, ki zagotavlja službo dela željnim. Ta delež je zaradi ne vključenosti žensk v delovno silo navadno nižji za žensko populacijo kot za moško. Ravno tako bi moral biti delež mladih, vključenih v delovno silo, nizek, saj se predvideva, da se mladi izobražujejo (World bank – Online atlas of the MDG, 2009).

Zadnji specifični cilj si prizadeva prepoloviti lakoto v svetu. V letu 2004 je bilo v svetu kar 852 milijonov ljudi podhranjenih. Največ teh je v Južni Aziji, natančneje v Indiji, kjer živi kar 221 milijonov podhranjenih ljudi. Južni Aziji sledita Podsaharska Afrika ter Vzhodna Azija, natančneje Kitajska. Lakota je še posebej problematična na podeželju, kjer je pomanjkanje hrane velikokrat posledica naravnih katastrof, vojn, epidemij, političnih in ekonomskih šokov ter revščine. Lakota ima različne posledice. Kažejo se v zajetnih stopnjah okužb in smrtnosti, omejenem nevrološkem razvoju, manjši produktivnosti delavcev, podhranjenosti, nizki teži novorojenčkov, nižji gospodarski rasti itd. Lakota se pojavlja v treh različnih oblikah: akutni, kronični in prikriti. Prebivalstvo, ki ga doleti naravna katastrofa ali pomanjkanje hrane, trpi za akutno obliko lakote, ki predstavlja približno 10 % vseh lačnih v svetu. Za kronično podhranjenostjo trpi največ ljudi, in to kar 90 % vseh lačnih v svetu. Ta oblika lakote je prisotna zaradi konstantnega pomanjkanja hrane zadovoljive kvalitete in količine, slabe zdravstvene oskrbe in zaradi neprimerne oskrbe najmlajših. Prikrita lakota se pojavlja predvsem zaradi pomanjkanja vitaminov in mineralov v prehrani. Največ svetovne pozornosti tako pritegne akutna lakota, kamor se tudi namenjajo sredstva za zmanjševanje le-te. Poleg tega se podhranjenost in lakota pojavljata predvsem pri prebivalstvu, ki že boleha za specifičnimi boleznimi, kot je HIV/AIDS, in pri ranljivih skupinah ljudi. K večji lakoti pripomore tudi neizobraženost žensk, najstniške nosečnosti, nedostopnost do pitne vode in podobno (UN Millennium project: Task force on hunger, 2005; Sanchez in Swaminathan: Cutting world hunger in half, 2005; World health organisation – MDG, 2009).

Delovna skupina za boj proti lakoti (*The task force on hunger*) je poskusila okrepiti zasledovanje tega cilja s sedmimi priporočili (*Seven recommendations*), ki se nanašajo na tri ravni odpravljanja lakote in so: intervencije na globalni ravni (prvo priporočilo), intervencije na državni ravni (drugo priporočilo) in intervencije na ravni skupnosti (ostalih pet priporočil). Izpolnjevanje teh sedmih priporočil bi moralo pomagati tudi pri zasledovanju ostalih MDG kot celote (UN Millennium project: Task force on hunger, 2005; Sanchez in Swaminathan: Cutting world hunger in half, 2005).

V nadaljevanju bom proučevala izpolnjevanje zastavljenih ciljev na področju izkoreninjanja revščine in lakote po posameznih državah Južne Azije: Afganistan, Bangladeš, Butan, Indija, Maldivi, Nepal, Pakistan in Šri Lanka.

3.1 Afganistan

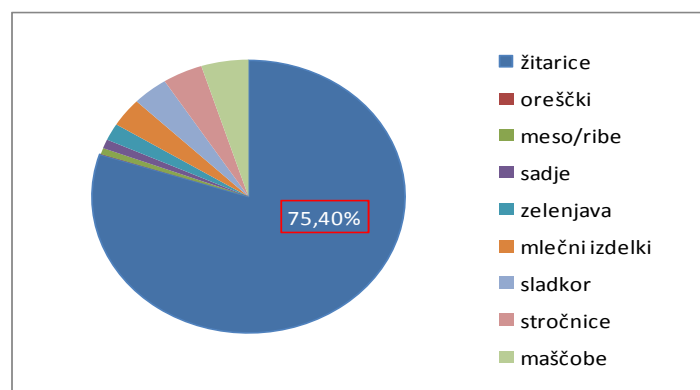
Merjenje revščine v Afganistanu je problematično zaradi pomanjkanja podatkov specifičnih indikatorjev, in to predvsem v preteklosti. Po dostopnih podatkih je približno 20 % podeželskih gospodinjstev, kar pomeni nekaj več kot 3,2 milijona prebivalcev, ki dnevno ne zaužijejo dovolj veliko količino hrane. Ti prebivalci spadajo med najrevnejše in jim primanjkuje hrane čez celo leto. Poleg njih je dodatnih 18 % gospodinjstev oziroma slabe 3 milijone prebivalcev, ki se srečujejo s pomanjkanjem hrane v določenih obdobjih v letu (suša, vojni nemiri, nesamozadostnost). Država Afganistan letno porabi za prehrano svojih prebivalcev od 500.000 do 600.000 metrskih ton žitaric, ki jih več kot polovico uvaža iz tujine; približno 100.000 jih prejme v obliki pomoči razvitih držav (Vision 2020 – Afganistan Millennium development goals report 2005, 2005, str. 17–29; UNDP MDG – Afganistan, 2010).

Kmetijstvo je v Afganistanu zelo pomembno za preživetje podeželskega prebivalstva. Količina pridelka je odvisna od sistema upravljanja z vodo in skrbi za pridelovalno površino, katere rodovitnost je navadno slaba. Prebivalstvo je tako odvisno tudi od dostopnosti do pesticidov in nujnih migracij zaradi vojne in suše. Migracije so za prebivalstvo pomembne, ker na določenih predelih države ni mogoče dostopati do kakršnekoli pomoči, zato se prebivalstvo seli, da bi pomoč lahko prejeli. Poleg migracij se prebivalstvo povezuje v nekakšne mreže, imenovane »qawms«. Smisel tega organiziranja je delitev dohodka v posamezni mreži. Tako gredo vsi prihodki članov na »en kup«, z njimi pa se mreža preživlja. Člani se ukvarjajo tudi s pridobivanjem opija iz maka. Največ opija pridelujejo na območju severovzhoda in jugozahoda države, kjer je tudi prihodek od opija zelo pomemben vir za preživetje, še posebej pri sredstvih za nakup osnovne hrane (Vision 2020 – Afganistan Millennium development goals report 2005, 2005, str. 17–29; Opening doors to opportunity – Afganistan's Millennium development report, 2004, str. 8–16).

Pomanjkanje hrane je po ocenah najvišje v Heratu in Ghoru na zahodu, v Khostu na vzhodu, v Bamyanu na centralnem višavju in v Jawzjanu, Faryabu, Samanganu, Balkhu na severu države. V severovzhodnem delu države je med prebivalstvom manj revščine. Posamezne pokrajine Afganistana so prikazane natančneje na zemljevidu Afganistana v Prilogi 4. Hrane primanjkuje najbolj na področjih, kjer primanjkuje tudi vode. Dve tretjini od vseh gospodinjstev na takih območjih živi v pomanjkanju (Vision 2020 – Afganistan Millennium development goals report 2005, 2005, str. 17–29; Opening doors to opportunity – Afganistan's Millennium development report, 2004, str. 8–16).

Podhranjenost je resen problem. Približno 40 % otrok starih do treh let bolj ali manj ne dosega predvidene teže za svojo starost in več kot polovica otrok te starostne skupine zaostaja v razvoju. Težave se pojavljajo pri otrocih zaradi stalnega pomanjkanja vitaminov in mineralov (predvsem vitaminov A in C) v prehrani. To je posledica enoličnega hranjenja z žitaricami in pomanjkanjem uživanja sadja, zelenjave, mesa. V Sliki 12 so navedeni deleži najpogostejših virov prehrane tipičnega podeželskega državljanca Afganistana. Stranski učinek podhranjenosti je tudi slabokrvnost (anemija), to je pomanjkanje železa, predvsem pri mladih in pri nosečih ženskah ter ženskah na sploh (Vision 2020 – Afganistan Millennium development goals report 2005, 2005, str. 17–29).

Slika 12: Sestava prehrane podeželskega Afganistanca za leto 2005

Vir: Afganistan Millenium Goals report 2005, str. 23.

Če Afganistan želi doseči MDG do leta 2020 (ker cilj ni dosegljiv do leta 2015), mora imeti zagotovljeno varno okolje in trajno gospodarsko rast naslednjih deset let. V tem primeru bi bilo moč revščino v državi bistveno zmanjšati. Predvidena gospodarska rast mora priti iz poljedelstva (kjer ne gojijo opija), ki predstavlja več kot polovico celotnega bruto domačega proizvoda, in zaposlitev dveh tretjin delovne sile v državi (Vision 2020 – Afganistan Millennium development goals report 2005, 2005, str. 17–29).

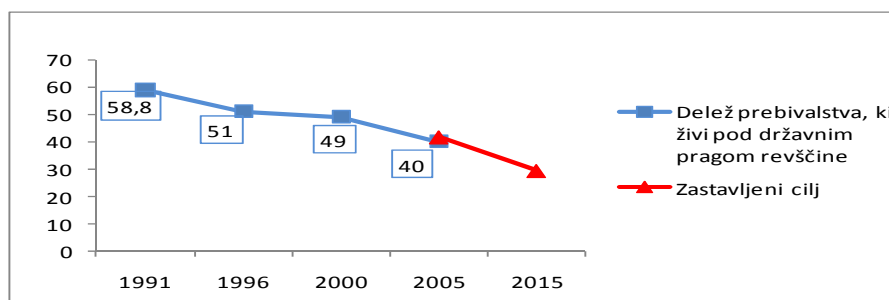
Investicije so potrebne predvsem na področju podeželskih infrastruktur, ki bi povečale dostop do trgovanja z dobrinami. To bi pozitivno vplivalo na podeželsko ekonomijo in zmanjševanje lakote ter podhranjenosti. Izgradnja boljših cestnih povezav in obnovitev namakalnih sistemov bi pripomogla k ustvarjanju novih delovnih mest. Kljub trendu zmanjševanja sredstev za kmetijstvo je za Afganistan zelo pomembno, da se le-ta ne znižujejo, saj večina prebivalstva živi na podeželju in se preživlja s kmetijstvom (Vision 2020 – Afganistan Millennium development goals report 2005, 2005, str. 17–29).

Z zagotavljanjem mikro kreditov prebivalstvu (še posebej ženskam), izobrazbe, zadostne količine hrane itd. bo država lažje zasledovala zastavljene MDG. Poleg tega Afganistan pričakuje zmanjšanje prebivalstva, ki živi z manj kot 1 USD na dan, vsako leto za 3 odstotne točke. Država načrtuje zmanjšanje deleža prebivalstva, ki trpi za lakoto, za 5 odstotnih točk letno (Vision 2020 – Afganistan Millennium development goals report 2005, 2005, str. 17–29).

3.2 Bangladeš

Revščino se v Bangladešu meri drugače, kot je to predpisano po Tisočletnih razvojnih ciljih. Bangladeški statistični urad (*Bangladesh Bureau of statistics*) jemlje državni prag revščine za ocenjevanje pojavljanja revščine v državi. Od leta 1990 so revščino merili v petletnih ciklih. Tako je bil pojav revščine v Bangladešu leta 1991 58,8 %. Le-ta se je do leta 2005 zmanjšal na 40 %, za leto 2007 pa so ocenili dodatno znižanje za 2 odstotni točki. Zastavljene cilje tako dosegajo oziroma jih še preHITEVajo, kar kaže Slika 13. Iz slike je razvidno, da Bangladeš zasleduje cilje v predvideni smeri. Glede na dosedanje podatke lahko rečem, da imajo potencialne možnosti za doseg zastavljenega cilja (Bangladesh Millennium development goals progress report 2007, 2007, str. 3–7; Bangladesh Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 5–10).

Slika 13: Prebivalstvo pod pragom revščine za obdobje 1991–2015 (odstotek populacije, ki živi pod državnim pragom revščine)

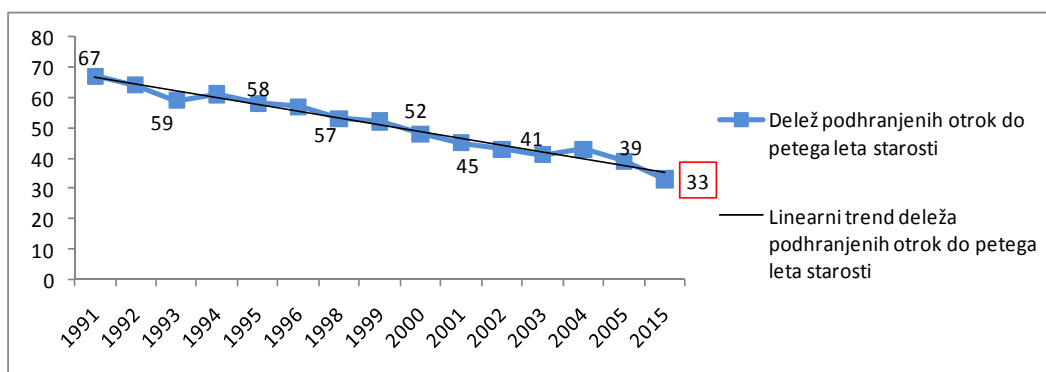
Vir: World bank – DPP Quick Query, 2010.

Kazalec *vrzeli revščine* je indikator, ki meri globino revščine. Ta kazalec se uporablja za pridobivanje podatkov o količini sredstev, ki so potrebna za prebivalstvo, da se prebije iz revščine. Tudi tu Bangladeš uspešno zasleduje zastavljeni cilj, saj ga je prehitel v letu 2005 kar za slabe 3 odstotne točke. V letu 1991 je bil delež vrzeli revščine 17,2 %, medtem ko je bil leta 2005 9 %. Zastavljeni cilj do leta 2015 je 8 % in pričakujejo, da ga bodo dosegli že veliko prej (Bangladesh Millennium development goals progress report 2007, 2007, str. 3–7).

Naslednji indikator je *delež najrevnejšega kvantila prebivalstva v državni potrošnji*. Bangladeš jemlje za ta indikator približek v obliki deleža revnega kvantila v državnem dohodku. Trend napredka se kaže v smeri zniževanja tega deleža v državnem dohodku. Po zabeleženih podatkih je bil leta 1992 ta delež 6,5 %. Do leta 2005 se je znižal na 5,3 %, kar kaže na ne najboljšo ekonomsko rast države (Bangladesh Millennium development goals progress report 2007, 2007, str. 3–7; Bangladesh Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 5–10).

Sledi indikator *podhranjenosti otrok starih do pet let*. S tem indikatorjem merimo delež otrok do petega leta starosti, ki trpijo za lakoto. Ta cilj zasledujejo zelo učinkovito, kar kažejo tudi zbrani podatki. Iz Slike 14 lahko razberemo, da so od leta 1991, ko je bilo podhranjenih kar 67 % otrok starih do pet let, zmanjšali na 39,7 % do leta 2005. S takim trendom zniževanja podhranjenosti bi morali cilj za leto 2015 (cilj je v Grafu 13 obkrožen z rdečo) doseči do leta 2010 (Bangladesh Millennium development goals progress report 2007, 2007, str. 3–7; World bank – Bangladesh: Data, projects&research, 2010).

Slika 14: Podhranjeni otroci do petega leta za obdobje 1991–2005 in zastavljeni cilj za leto 2015 (delež podhranjenih otrok do petega leta starosti)

Vir: World bank – DPP Quick Query, 2010.

Zadnji indikator je *delež prebivalstva, ki ne zaužije zadostne količine hrane*, merjene z energijsko vrednostjo (kcal). Predvideno je zaužitje 1805 kcal na prebivalca dnevno, kar predstavlja minimalni nivo zaužitja hrane. Bangladeš je na dobri poti, da do leta 2015 doseže polovično zmanjšanje tega indikatorja. V letu 1991 je le-ta znašal 28 %, medtem ko je leta 2005 dosegel zastavljeni vmesni cilj 19,5 %. Bangladeš se tako trudi, da bi do leta 2015 ta delež zmanjšal na 14 % (Bangladesh Millennium development goals progress report 2007, 2007, str. 3–7; Bangladesh Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 5–10).

Pri doseganju prvega MDG je Bangladeš na dobri poti. Iz pridobljenih podatkov je razvidno, da bi cilj moral biti dosežen do leta 2015, kot je tudi dogovorjeno. Največ težav pri doseganju tega cilja predstavlja Bangladešu indikator, ki meri delež revnega kvantila prebivalstva v državni potrošnji. Poleg tega ostaja velika skrb mednarodnih razvojnih organizacij tudi nezadostna ekonomska rast države, s katero bi lahko imel revni del prebivalstva občutne koristi. V sodelovanju med temi organizacijami in samo proučevano državo upajo na čim boljše rešitve v prihodnosti, vendar nočejo ničesar napovedovati (Bangladesh Millennium development goals progress report 2007, 2007, str. 3–7; UN Millennium project: Country case studies of Bangladesh, Cambodia, Ghana, Tanzania and Uganda, 2004, str. 88–112).

3.3 Butan

V Butanu se pojavlja predvsem problem dostopnosti do podatkov. Mednarodne razvojne organizacije si za enega od ciljev postavljajo podkrepitev sistema za zbiranje podatkov, saj brez podatkov ni mogoče beležiti in ovrednotiti napredka.

Revščina je pojem, ki v državi Butan označuje predvsem podeželje. V Butanu označujejo prag revščine glede na dostopnost do hrane kot indikator, ki meri *skrajno revščino*. Po tem indikatorju živi v Butanu le 3,8 % prebivalstva v skrajni revščini. Podatki o deležu prebivalstva, ki živijo *pod pragom revščine*, so dostopni zgolj od leta 2000 in kažejo znižanje v obdobju 2000–2003 približno za eno odstotno točko na leto. Tako je leta 2000 živel pod pragom revščine 36,3 % prebivalstva, medtem ko je leta 2003 bil ta delež 31,7 %. Glede na zastavljeni cilj v Tisočletnih razvojnih ciljih bi moral Butan do leta 2015 zmanjšati delež prebivalstva pod pragom revščine na 20 % (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; UN Millennium project: Task force on hunger, 2005).

Največ revščine v Butanu je na podeželju, to je dobrih 38,3 % podeželskega prebivalstva, medtem ko je revnih v urbanem delu države za samo 4,2 %. Tako 93 % od vsega revnega prebivalstva živi na podeželju in kar 95 % jih živi od samooskrbnega kmetijstva (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30).

Pojavljanje revščine je načeloma višje v vzhodnem delu države, to je na območju Lhuentseja, Mongarja, Pemagatsela, Trashiganga in Trashiyangtseja. Na tem delu države je kar polovica prebivalstva revnega. V centralnem delu države se pojavlja revščina predvsem v Wangduephodrangu, Daganai, Tsirangu, Sarpangu, Zhemgangu in Bumthangu, kjer je revnih približno 29,5 %. Na zahodnem delu države se revščina pojavlja na območjih Thimphuja, Parota, Haaja, Samtseja, Chhukhaja, Punakhaja in Gasaja, kjer je delež najnižji med prebivalstvom, saj predstavlja zgolj 18,7 %. Natančen pregled po območjih je prikazan v Prilogi 5. Značilnosti najrevnejših območij Butana so: geografska izolacija, omejen dostop do cest in infrastrukture ter nizka stopnja socialno-ekonomskega razvoja in ekonomskih aktivnosti. Zaradi teh značilnosti je izkoreninjenje revščine za Butan tako počasno in hkrati tudi zahtevno (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; UN Millennium project: Task force on hunger, 2005).

Razvita območja se od nerazvitih razlikujejo tudi glede na prisotnost v šolskih programih. Tako iz revnih okolišev hodi v osnovno šolo le 60 % otrok, medtem ko je v nerevnih okoliših prisotnih 80 % otrok. Raziskovalci so ugotovili, da se posamezniki, ki uspešno zaključijo

srednješolski program, revščini navadno izognejo. Srednješolske programe tako obiskuje 40 % revnih otrok in 77 % otrok, ki ne prihajajo iz revnih okolišev (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; Millennium development goals progress report of Bhutan 2002, 2002, str. 4–13).

Revna gospodinjstva so številčnejša, in to tako na podeželju kot v mestih. Gospodinjstva v revnih predelih štejejo povprečno po 6,5 članov, medtem ko imajo nerevna gospodinjstva v povprečju 4,6 članov. Za revna je tudi značilno, da večji delež prebivalstva ni vključen v delovno silo, kar je v nasprotju z nerevnimi gospodinjstvi. Prav tako delež najrevnejšega kvantila predstavlja le 6,5 % v državni potrošnji, medtem ko je delež najbogatejšega kar 48,7 % (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; UN Millennium project: Task force on hunger, 2005).

Butan želi pospešiti *odpravo revščine* in zaostanek v razvoju, zato poskuša zagotavljati spodbudno okolje. S tem poskuša pomagati najbolj podeželskemu svetu, primarno na področju kmetijstva in podeželske industrije. To poskuša doseči s povečano produktivnostjo na podeželju, z izvažanjem nišnih kmetijskih proizvodov, s promocijo podeželja, z ustvarjanjem novih delovnih mest za podeželsko prebivalstvo, z namenjanjem več sredstev za razvoj podeželja in podobno. Poleg tega se državni organi z razvojnimi organizacijami prioritarno ukvarjajo z razvojem podeželskih cest in komunikacijske infrastrukture, s povezovanjem podeželja s trgom, z zagotavljanjem dostopa do izobraževanja, s podpiranjem podeželske industrije v vseh sektorjih in velikostih, z zagotavljanjem potrebnih intervencij za zmanjševanje revščine, kot je predvideno, in z omogočanjem pridobivanja potrebnih podatkov za zbiranje, spremljanje in vrednotenje le-teh (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; UN Millennium project: Task force on hunger, 2005).

V Butanu populacija največkrat trpi za *sezonsko lakoto in prehodno živilsko negotovostjo*. Ne kažejo se znaki razširjene lakote. Pri tem specifičnem cilju je potrebno doseči prepolovitev deleža prebivalstva, ki trpijo za lakoto. Problem se zopet pojavi, ker Butan nima dovolj podatkov, da bi lahko ocenili in ovrednotili napredek; nekatere podatke imamo namreč zapisane šele od leta 2003 (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30).

V Butanu so se odločili za optimistični cilj, kar pomeni prepoloviti delež prebivalstva iz leta 2003, ki ne zaužije dovolj hrane dnevno. Ta cilj predvidevajo doseči še pred letom 2015. V Butanu upajo, da se bo ta delež prebivalstva popolnoma odpravil najkasneje do leta 2020. Po pridobljenih podatkih je živelo zgolj 3,8 % prebivalstva z manj kot 2124 kcal na dan. Tako do leta 2015 predvidevajo znižanje tega indikatorja na najmanj 1,9 % prebivalstva (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; Millennium development goals progress report of Bhutan 2002, 2002, str. 4–13).

S *sezonskim pomanjkanjem hrane* se srečujeta predvsem predela Permagatsela in Lhuentseja. Pomanjkanje se v teh dveh predelih navadno pojavlja med majem in julijem. Za to obdobje so v Butanu značilna intenzivna kmetijska dela, zato so tudi potrebe po hrani večje. Poznavalci menijo, da bi k zmanjšanju lakote pripomoglo povečanje obdelovalnega zemljišča za posamezno gospodinjstvo. Potrebno bi bilo investirati v osnovno infrastrukturo, ki bi

omogočala trgovinske poti (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; Millennium development goals progress report of Bhutan 2002, 2002, str. 4–13).

Indikator, ki meri *podhranjenost otrok starih do pet let*, je v zadnjih letih pokazal izjemen napredek. Leta 1989 so še beležili 38 % delež podhranjenosti teh otrok, leta 2000 pa le še 19 % delež. To pomeni, da je Butan dosegel svoj cilj že v letu 2000 namesto do leta 2015, kot je bilo dogovorjeno v Deklaraciji Tisočletja (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; UN Millennium project: Task force on hunger, 2005).

Butan se uspešno bori tudi proti pomanjkanju vitamina A in železa pri posameznikih, kar se najbolj pozna pri zmanjšani prisotnosti anemičnosti pri nosečnicah. Prav tako so uspešni pri zmanjševanju golšavosti prebivalstva, saj je delež takšnega prebivalstva upadel iz leta 1983, ko je bilo 65,4 % prebivalstva golšavih, na le 5 % (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; World bank – Bhutan: Data, projects&research, 2010).

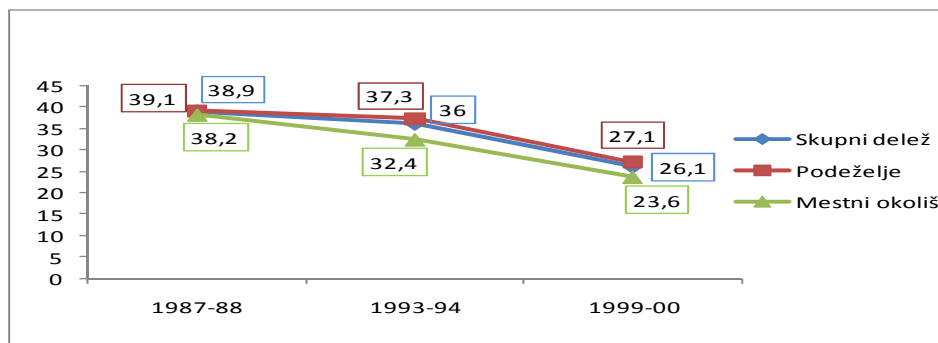
Butan je, da bi *odpravil prisotnost lakote in revščine*, sprejel strateški plan, poimenovan »Trije dragulji« (»*Triple gem*«). Plan si prizadeva povečati pridelovanje in produktivnost v kmetijstvu, izboljšati dostopnost do zemljišča, vode in finančnih sredstev ter okrepiti trženje kmetijstva. Poleg tega uvaja tudi prehranjevalne programe med prebivalstvo, ki jih vključujejo tudi v šolsko izobraževanje o kmetijstvu in kuhanju pridelanih pridelkov. Država namreč ne proizvede dovolj hrane za svoje prebivalstvo, zato je Butan tudi uvoznik hrane, predvsem žita. Podhranjenost se trudijo zmanjševati, saj se zavedajo, da ima to dolgoročne posledice na posameznike, kar je predvsem opazno pri nosečnicah v obliki anemije in nizki teži novorojenčkov. Prioritetna razvojna področja za odpravljanje lakote in podhranjenosti so: izboljšanje produktivnosti in produkcije v kmetijstvu, vpeljevanje vrtnarstva, izdelava načrtov za manjkajočo infrastrukturo, razširitev izobraževanja otrok, nadaljevanje zagotavljanja toplih obrokov v šolah ter omogočanje dostopa do hrane za predele države, ki to potrebujejo (Millennium development goals progress report of Bhutan 2005, 2005, str. 16–30; UN Millennium project: Task force on hunger, 2005).

3.4 Indija

Za Indijo je zelo pomemben cilj zmanjševanje *revščine*, saj se v tej državi nahaja največ revnih na svetu. Z zavzetim zmanjševanjem prisotnosti revščine je Indija uspela pojav revščine zmanjšati s 55 % v letih 1973–74 na 26 % prebivalstva v letih 1999–2000. Beležili so kar 10 % zmanjšanje revščine med prebivalstvom v obdobjih 1993–94 in 1999–2000. Po pričakovanju je zmanjšanje revščine bilo večje v mestnih okoliših kot na podeželju. Zaradi razlik med navedenimi območji je v Sliki 15 prikazano prebivalstvo pod državnim pragom revščine ter posamezni prikazi glede na podeželska in mestna območja. Iz Slike je razvidno, da je v proučevanem obdobju zabeležen precejšen padec prebivalstva na podeželju, ki živi pod državnim pragom revščine. Število revnega prebivalstva je predstavljalo v letih 1999–2000 260 milijonov prebivalcev. Kljub zastrašujoči številki se je le-ta zmanjšala od let 1993–1994, ko je znašala 320 milijonov prebivalcev. Od prej navedenih 260 milijonov je kar 193 milijonov prebivalcev živelo na podeželju. V letih 1999–2000 je bila več kot polovica revnih na območju Biharja, Orissa, Uttarja Pradesha in Madhyja, kar predstavlja slabih 39 % celotne

populacije Indije. V predelih, kot so Haryana, Himachal Pradesh in Punjab, je delež prebivalstva pod državnim pragom revščine manjši od 10 % populacije. Do leta 2007 so si prizadevali v Indiji zmanjšati delež revščine v celotni državi na dobrih 19,3 % populacije, kar bi pomenilo znižanje revščine na 21,1 % prebivalstva na podeželju in 15,1 % prebivalstva v mestih. Takšno znižanje bi se odrazilo v zmanjšanju na 220 milijonov revnih prebivalcev, kar bi predstavljalo 170 milijonov prebivalcev na podeželju in 50 milijonov v mestih. Navedenih podatkov za leto 2007 ni mogoče preveriti, ker le-ti še niso dostopni (India: Urban poverty report, 2009; India country Millennium development goals report 2005, 2005, str. 23–31).

Slika 15: Prebivalstvo pod državnim pragom revščine za obdobje 1987–2000 (delež prebivalstva, ki živi pod državnim pragom revščine za podeželje, mestni okoliš in skupni delež)

Vir: India country Millennium development goals report 2005, str. 23.

Po podatkih iz poročila o *mestni revščini* (India: Urban poverty report, 2009) je 25 % mestnega prebivalstva revnega. To predstavlja kar 80 milijonov revnih ljudi, ki živijo v mestih. Potrebno se je zavedati, da z rastjo mestnega prebivalstva raste tudi število revnega mestnega prebivalstva. Mestna revščina se kaže v obliki pomanjkanja življenjskega prostora, bivališč, pitne vode, urejenih sanitarij, izobrazbe prebivalstva, socialnega varstva in primerne standarda, ki bi zagotovil normalno življenje. Največ mestne revščine je umeščene v barakarska naselja v predmestjih in v samih mestih, kjer so razmere za življenje tudi najslabše. Kljub temu pa se območja barakarskih naselij zmanjšujejo. Po drugi strani zmanjšanje pomeni večjo natrpanost v še obstoječih barakarskih naseljih. Poleg tega so v Indiji ugotovili, da je manj revnih med tistimi, ki se selijo po državi, kot med tistimi, ki ne tega ne počnejo.

Podeželsko revščino Indija poskuša odpraviti s programi, ki se borijo proti revščini med prebivalstvom. Večinoma se ti osredotočajo na dvoje: olajšanje prikrajšanja z dodeljevanjem dopolnilnih prihodkov in z ustvarjanjem potrebne infrastrukture ter drugih pridobitev, ki bi lahko zmanjšale revščino. Glede na to, da se je po podatkih delež najrevnejšega kvantila v državni potrošnji povečal od let 1993–1994 do 1999–2000, lahko trdimo, da so se ekonomski pogoji revnih na podeželju izboljšali. K odpravi revščine, predvsem na podeželju, veliko pripomorejo naslednji razvojni programi: Program za zaposlovanje podeželskega prebivalstva, Program za samozaposlovanje na podeželju, Program zagotavljanja bivališč revnemu prebivalstvu na podeželju, Nacionalni program zagotavljanja zaposlitve, Program proti revščini v mestih, Razvojni program za odpravo barakarskih naselij v mestih, Program

za zaposlovanje mestne populacije ter Program zagotavljanja bivališč revnega mestnega prebivalstva (India country Millennium development goals report 2005, 2005, str. 23–31).

Zaradi pogostega srečevanja s sušnimi obdobji poročajo o *stradanju* ljudi, kljub temu da je v državi zabeležena zadostna količina žita. Posledično je Indija ustanovila javni sistem za razdelitev, ki teži k zagotavljanju minimalnih količin hrane za vsako gospodinjstvo preko donacij in preko dostopnih cen hrane za prebivalstvo. *Podhranjenost otrok in ženske populacije* je tako zelo resen problem. Blizu 45 % otrok v celotni državi ne dosega primerne teže zaradi podhranjenosti, vse več pa je tudi žensk, ki zaradi pomanjkanja hrane trpijo za anemijo. Zbrani podatki v Indiji za podhranjenost otrok temeljijo na podatkih o otrocih, ki so stari do treh let namesto otrok starih do pet let. Podatke zasledimo v taki obliki zaradi načina zbiranja podatkov državnih inštitucij. Zadnje beleženje v letih 1998–1999, je pokazalo, da je kar 47 % otrok starih do treh let podhranjenih, posledica pa je nedoseganje zadostne oziroma predvidene telesne teže za njihovo starost. Poleg odpravljanja tovrstne lakote skuša Indija čedalje bolj reševati tudi tako imenovano *prikrito lakoto*, to je pomanjkanje mikrohranil, kot so vitamini in minerali; država tako deli vitaminske dodatke k hrani (India country Millennium development goals report 2005, 2005, str. 23–31).

Anemija (slabokrvnost) je čedalje večji problem, ki se pojavlja predvsem v ženskem delu populacije. Po podatkih državne inštitucije (*National family health survey*) je v letih 1998–1999 za anemijo bolehalo polovica poročenih žensk in kar tri četrtine otrok. Približno 60 % nosečnic boleha za anemijo, kar vpliva na zaplete v nosečnosti in pri porodu. Zaradi teh zastrašujočih podatkov od leta 1997 država poskuša zagotavljati za nosečnice z anemijo dodatke k prehrani v obliki tablet folne kisline in železa (India country Millennium development goals report 2005, 2005, str. 23–31).

Večja *enakost med spoloma*, kar pomeni večje priznavanje moči ženskam med prebivalstvom, bi po mnenju strokovnjakov tudi pripomogla k zmanjševanju revščine in lakote v Indiji. V ta namen so ponudili mikro kredite tudi ženski skupini prebivalstva. Dostop do teh je ženskam olajšal življenje, saj so tako lahko zagotovile zase in za otroke zadosten standard za preživetje in posledično postopno odpravljanje lakote v tej skupini populacije. Država je v ta namen ustanovila tudi Državni kreditni sklad za ženske (*National credit fund for women*). Poznavalci so tudi mnenja, da bi *pravice žensk do zemljišča* pripomogle k doseganju zastavljenega cilja, saj je pomanjkanje lastnega življenjskega prostora največji razlog za revščino. Dostop do ustreznih zemljišč bi tako precej pripomogel k pridobivanju hrane in varnosti posameznikov, kar pripomore k doseganju prvega Tisočletnega razvojnega cilja (India country Millennium development goals report 2005, 2005, str. 23–31).

Dodatno pripomore k doseganju zastavljenih ciljev vlaganje v nujno potrebno infrastrukturo, v primerno velike bivalne zgradbe, razvoju trga in podjetništva v državi ter vlaganje v izobraževanje žensk in priznavanje njihovih spretnosti v vsakodnevnih poklicih (India country Millennium development goals report 2005, 2005, str. 23–31).

3.5 Maldivi

Maldivi se navadno pri preučevanju *razdeli v dve skupini*, to so atoli in prestolnica Maldivov. Ena izmed njihovih želj je zmanjšati neenakosti med atoli in samo prestolnico ter zmanjšanje

neenakosti znotraj samih atolov in prestolnice. Za lažjo predstavitev zasledovanja MDG bom v nadaljevanju preučevala Maldive kot celoto in jih tako ne bom delila na prestolnico in atole (Maldives Millennium development goals report 2005, 2005, str. 3–11; Maldives Millennium development goals report 2007, 2007, str. 2–9).

Za Maldive *nimamo podatkov* o spremljanju in ovrednotenju doseganja MDG vse do leta 1997. Zaradi tega bomo preučevali zastavljene cilje zgolj v obdobju 1997–2004 (Maldives Millennium development goals report 2005, 2005, str. 3–11; Maldives Millennium development goals report 2007, 2007, str. 2–9).

Maldivi so si zastavili cilj, da prepolovijo delež prebivalstva iz leta 1997, ki živi pod *pragom revščine*, do leta 2015. V začetnem letu je znašal ta delež 3 %. Ob ponovnem preverjanju zasledovanja zastavljenega cilja leta 2004 so Maldivi že dosegli zastavljeni cilj in ga celo presegli. Delež je leta 2004 znašal le še 1 %. Glede na podatke lahko trdimo, da so Maldivi zelo uspešni na področju zmanjševanja deleža prebivalstva pod pragom revščine (Maldives Millennium development goals report 2005, 2005, str. 3–11; Maldives Millennium development goals report 2007, 2007, str. 2–9).

Vrzel revščine meri globino revščine. Maldivi tudi pri tem cilju v obdobju 1997–2004 dosegajo zastavljeni cilj, to je prepolovitev vrzeli revščine do leta 2015. V letu 1997 je znašala vrzel revščine 1 %, medtem ko je že v letu 2004 znašala 0 % (Maldives Millennium development goals report 2005, 2005, str. 3–11; Maldives Millennium development goals report 2007, 2007, str. 2–9).

Delež najrevnejšega kvantila prebivalstva v državni potrošnji se je v obdobju 1997–2004 povečal. Glede na zbrane podatke je bil delež v letu 1997 6 %, medtem ko je bil leta 2004 7 % (Maldives Millennium development goals report 2005, 2005, str. 3–11; Maldives Millennium development goals report 2007, 2007, str. 2–9).

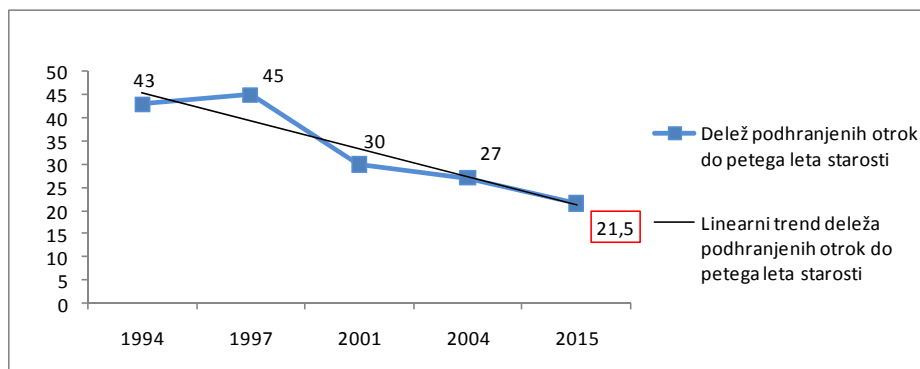
Maldivi si prizadevajo tudi za *zmanjšanje razlik med spoloma*, saj je v državi več revnih gospodinjstev, kjer je pomemben ženski dohodek. To kaže na visoko brezposelnost ženske populacije ter na nizek dohodek žensk. Pri tem lahko omenimo, da je velik problem tudi brezposelnost mladih, pri čemer največji delež zopet predstavljajo ženske. Eden izmed redkih zastavljenih specifičnih ciljev, ki jih Maldivi ne uspejo dosegati, je zmanjšanje brezposelnosti mladih. Zasledovanje tega cilja poteka v napačno smer, saj je bila brezposelnost mladih žensk starih 15–24 let v letu 1997 30 %, v primerjavi z letom 2004, ko se je brezposelnost za isto proučevano skupino povečala na 39 %. Pri moških je delež brezposelnih v enaki ciljni skupini manjši, vendar je tudi pri njih porasel v letu 2004 glede na leto 1997. Zaradi navedenih dejstev si Maldivi prizadevajo za čimprejšnjo odpravo neenakosti med ženskami in moškimi, saj bi to zelo olajšalo zasledovanje zastavljenih ciljev (Maldives Millennium development goals report 2005, 2005, str. 3–11; Maldives Millennium development goals report 2007, 2007, str. 2–9).

Pri uresničevanju cilja prepolovitve prebivalstva, ki trpi za lakoto, je zelo pomemben podatek o *podhranjenih otrocih starih do pet let*. V letu 1994, ko so beležili prve podatke, je bilo takih otrok 43 %. Naslednje meritve v letu 1997 so pokazale rahlo poslabšanje na 45 %. V letu 2001 se je pokazal občuten napredek, saj je bilo le 30 % podhranjenih otrok. Po zadnjem

merjenju v letu 2004 je opazovani indikator znašal 27 %. Glede na zastavljeni cilj do leta 2015, tj. doseči prepolovitev podhranjenih otrok do starosti petih let, se Maldivi gibljejo v pravo smer. Če bo trend zniževanja tak kot v proučevanem obdobju, bodo Maldivi dosegli zastavljeni cilj že pred letom 2015. Natančno gibanje tega indikatorja je prikazano v Sliki 16. Zastavljeni cilj za leto 2015 je v spodnji sliki obkrožen z rdečo (Maldives Millennium development goals report 2005, 2005, str. 3–11; Maldives Millennium development goals report 2007, 2007, str. 2–9).

Slika 16: Podhranjeni otroci do petega leta v obdobju 1994–2004 z zastavljenim ciljem v letu 2015 (delež podhranjenih otrok do petega leta starosti na 1000 otrok)

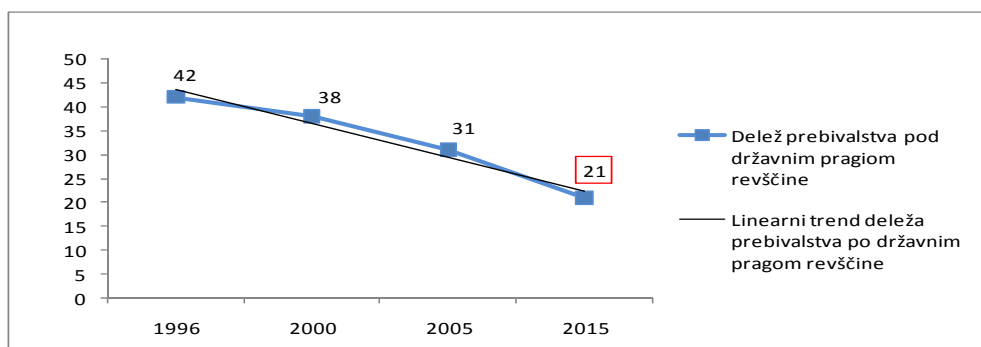
Vir: Maldives Millennium development goals report 2005, str. 8–9.

3.6 Nepal

Večina zbranih podatkov za Nepal je dostopnih predvsem od leta 1996 dalje. Poleg tega je za Nepal značilno tudi kategoriziranje predelov države na hribovje, gore in Terai. Zaradi lažjega obravnavanja in dostopnosti podatkov bom v nadaljevanju obravnavala državo Nepal kot celoto in ne po kategorijah (Nepal Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 9–21; Nepal Millennium development goals progress report 2002, 2002, str. 1–5).

Prebivalstvo pod *državnim pragom revščine* se po pričakovanju zmanjšuje. Po prvih zapisanih podatkih iz leta 1996 je znašal ta indikator 42 %. Pri naslednjem merjenju leta 2000 se je znižal na 38 %, medtem ko je po zadnjih podatkih iz leta 2005 znašal 31 %. Do leta 2015 ima Nepal cilj zmanjšati le-tega na 21 %. Navedene podatke prikazuje Slika 17, v katerem je cilj za leto 2015 obkrožen z rdečo. Po mnenju proučevalcev te države so glavni razlogi za upadanje deleža prebivalstva, ki živi pod državnim pragom revščine: porast dohodka kmetijskega delavnega razreda, masovno povečanje ekonomske aktivnosti prebivalstva, pospešena urbanizacija, povečanje subvencij pri dohodku prebivalstva in povečanje dohodkov od dela, ki niso povezani s kmetijstvom (Nepal Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 9–21; Nepal Millennium development goals progress report 2002, 2002, str. 6–13).

Slika 17: Prebivalstvo pod državnim pragom revščine za obdobje 1996–2005 in cilj za leto 2015 (delež prebivalstva, ki živi pod državnim pragom revščine)

Vir: Nepal Millennium development goals progress report 2005, str. 9.

Vrzel revščine se je po dostopnih podatkih zmanjšala tudi v obdobju 2000–2005. V letu 2000 je vrzel revščine znašala 11,75 %, medtem ko je v letu 2005 znašala 7,55 %. Iz teh podatkov lahko trdimo, da se najrevnejše prebivalstvo Nepala pomika proti državnemu pragu revščine, kar pomeni izboljšanje njihovega življenja oziroma življenjskega standarda (Nepal Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 9–21; Nepal Millennium development goals progress report 2002, 2002, str. 6–13).

V Nepalju je *pojavnost revščine* najbolj značilen za podeželje, saj kar 95 % revnega prebivalstva živi na podeželju. Med najrevnejša gospodinjstva v državi tako spadajo tista, ki se preživljajo z delom v kmetijstvu, in tista, ki so samozaposlena v kmetijstvu. Poleg tega je med prebivalstvom, ki se izobražuje vsaj enajst let (osnovnošolska in srednješolska izobrazba) veliko manj revnih, to je le 1,6 %, kot med prebivalstvom, ki se ne izobražuje, kjer je revnih 42 %. Za preučevanje revščine v Nepalju je potrebno tudi upoštevanje kast in etničnih skupin, saj je na primer v kasti *dalits* slaba polovica (46 %) revnih, v etnični skupini muslimanov pa 41 % revnih. Posledica revščine so tudi neenakosti med prebivalstvom. Za obdobje 1996–2005 je tako *Ginijev koeficient*, ki se ga uporablja za merjenje neenakosti v preučevanem obdobju, narasel s 34,2 na 41,4. Zabeleženo povečanje neenakosti je najbolj opazno v mestih, kjer je veliko razhajanje v standardu življenja najbogatejših in najrevnejših. Na podeželju se neenakosti ne opazi tako, saj večina prebivalstva živi v revščini (Nepal Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 9–21; Nepal Millennium development goals progress report 2002, 2002, str. 6–13).

Pojavljanje revščine se v tej državi deli na tri agro-ekološke cone, ki sem jih omenila na začetku. Da bi revščino čim bolj zajeli v bazo podatkov, Nepal preučuje revščino s primerjanjem podeželskega in mestnega okoliša, moškega in ženskega spola, primerjanje med etničnimi skupinami, med kastami in med ekološkimi conami (Nepal Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 9–21; Nepal Millennium development goals progress report 2002, 2002, str. 6–13).

Nepal si zelo prizadeva zmanjšati revščino v državi. S tem namenom so predviden razvoj podkrepili s *številnimi načrti*, kot sta Deseti načrt »štirih stebrov« (*The tenth plan's »four pillar«*) in Kmetijsko perspektivni načrt. Oba vključujeta razvoj socialnega sektorja, dobro ravnanje s prejetimi sredstvi za razvoj, ekonomski razvoj, investicije v gradnjo podeželskih

cest in potrebno tehnologijo, vključno s potrebnimi kemikalijami za produktivno kmetijstvo, vpeljavo davkov na dodano vrednost namesto na posamezni pridelek, povečanje splošne varnosti (sem se šteje delo vojske, oborožene policije in civilne policije), potrebno dodeljevanje mikro kreditov prebivalstvu in podobno. S temi načrti bo Nepal skušal doseči cilje do leta 2015. Če se bo država strogo držala svojih načrtov, bo zastavljene cilje zagotovo uspela izpolniti (Nepal Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 9–21; Nepal Millennium development goals progress report 2002, 2002, str. 6–13).

V zasledovanje prvega Tisočletnega razvojnega cilja spada tudi *prepolovitev lakote* v državi, ki jo navadno ovrednotimo z indikatorjema: delež prebivalstva, ki ne zaužije dovolj hrane dnevno in delež podhranjenih otrok do starosti petega leta. Eden izmed glavnih razlogov za lakoto v Nepalju je pomanjkanje hrane med prebivalstvom. Raziskave kažejo, da povprečno gospodinjstvo v Nepalju lahko preživi s hrano, ki jo pridelava samo, zgolj šest do sedem mesecev na leto. Ta problem je izrazit predvsem v ekoloških conah hribovja in gora. Prebivalstvo se zaradi pomanjkanja hrane navadno seli, tudi v tujino. Zaradi navedenih dejstev je prioriteto področje v državi zagotavljanje dostopa do hrane (bodisi v obliki dostopnih cen bodisi v obliki donacij) (Nepal Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 9–21; Nepal Millennium development goals progress report 2002, 2002, str. 6–13).

Med prebivalstvom, ki trpi za lakoto, so večinoma starejši, ženske in otroci, še posebej punčke. Najpogostejše *oblike podhranjenosti* so: proteinsko-energijska podhranjenost (kaže se v nezadostni količini zaužitih kcal ali kot stranski učinek bolezni ali prepletенost obeh), motnje zaradi pomanjkanja joda, pomanjkanje železa ter vitamina A. V letu 1998 je bilo več kot 90 % otrok, ki so trpeli za eno obliko ali kombinacijo več različnih podhranjenosti. Nepal ima pri zniževanju podhranjenosti otrok do petega leta starosti veliko težav. V letu 1990 je bilo 57 % podhranjenih otrok. V letu 1995 se je delež nekoliko znižal, to je na 47 %, vendar je po zadnjih podatkih v letu 2000 zopet narasel na 53 %. Glede na to, da je zastavljeni cilj doseči znižanje deleža podhranjenih otrok na 29 %, lahko rečemo, da je ta cilj praktično nedosegljiv zaradi gibanja tega indikatorja v nasprotno smer, kot je predvideno (Nepal Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 9–21).

Nepal se zaveda svojih težav z *odpravljanjem lakote*, zato je ustanovil Nepalsko prehrabeno korporacijo, ki naj bi omogočala transport hrane (predvsem žita) v odmaknjene predele države, kjer je prisotna visoka stopnja lakote in revščine. Poleg tega poskuša na tem področju izvajati programe, kot so: Hrana za delavce (*Food for work*), Program zagotovljene prehrane v osnovnih šolah, Državni program vitamin A, Program za boj proti anemiji in Program za boj proti boleznim, povezanim z drisko. Država upa na pozitivni rezultat izvajanja navedenih programov ter posledično tudi na napredek, ki je predviden ob uspešnem realiziranju različnih programov (Nepal Millennium development goals progress report 2005, 2005, str. 9–21).

3.7 Pakistan

Pakistan poskuša zavirati porast revščine z vpeljavo strategije za zmanjševanje revščine, ki so jo sprejeli leta 2003. Prepolovitev revščine do leta 2015 je cilj, ki ga država skuša doseči. Glede na zbrane podatke se proučevana država giblje v pravi smeri, vendar svojih ciljev ne izpolnjuje dovolj hitro, da bi bil izpolnjen tudi cilj za leto 2015. Problematičnost pri

proučevanju predstavljajo predvsem navzkrižni podatki za enak indikator iz različnih virov. Odločila sem se slediti podatkom, ki so bili objavljeni v zadnjem poročilu Pakistana o zasledovanju Tisočletnih razvojnih ciljev (Pakistan Millennium development goals report 2006, 2006, str. 5–24; Pakistan Millennium development goals report 2004, 2004, str. 3–10; UNDP MDG: Pakistan, 2010).

V obravnavanem poročilu je glavni indikator revščine *delež populacije pod pragom revščine*. V letu 1990 je tako ta delež predstavljal 26,1 %. Pri naslednji meritvi v letu 2000 je prišlo do velikega poslabšanja, in to kar na 34,5 % (kar pomeni slabih 50 milijonov prebivalcev), medtem ko je delež zopet upadel pri vrednotenju v letu 2005, ko je znašal slabih 23,9 % (kar pomeni dobrih 36 milijonov prebivalcev). Vmesni cilj napoveduje dodatno znižanje za 2 odstotni točki do leta 2010. Končni cilj za leto 2015 je doseči 13 % prebivalstva, ki živi pod pragom revščine, kar je glede na zbrane podatke skoraj nemogoče (Pakistan Millennium development goals report 2006, 2006, str. 5–24; Pakistan Millennium development goals report 2004, 2004, str. 3-10; Asian development bank – MDG, 2009).

Revščine je največ v podeželskih predelih države. V letu 2000 je delež podeželskega prebivalstva pod pragom revščine znašal 39,26 %. Le-ta se je skozi proučevano obdobje zmanjševal, tako je bil v letu 2005 28,13 %. Delež mestnega prebivalstva pod pragom revščine je znašal 22,69 % v letu 2000, medtem ko je v letu 2005 znašal 14,94 %. Iz navedenih podatkov lahko ugotovimo, da se je delež prebivalstva pod pragom revščine zmanjšal bolj na podeželju kot v mestnem okolju, kljub temu pa je manj revščine prisotne v mestih (Pakistan Millennium development goals report 2006, 2006, str. 5–24; Millennium development goals report 2004, 2004, str. 3–10; Asian development bank – MDG, 2009).

Iz dostopnih podatkov o Pakistanu lahko proučujemo tudi *sestavo revnih* glede na naslednje kategorije: skrajno revni (*extremely poor*), zelo revni (*utra poor*) in revni (*poor*). Delež skrajno revnih je bil v letu 2000 1,1 %, kolikor je znašal tudi v letu 2005. Zelo revnih je bilo v letu 2000 10,8 %, medtem ko jih je leta 2005 bila le še polovica. Največji delež predstavljajo revni, ki jih je bilo v letu 2000 22,5 %. V času do leta 2005 so pri revnih zabeležili znižanje za 6,1 odstotnih točk. V enakem proučevanem obdobju je posledično porasel delež višjega sloja prebivalstva, predvsem pa delež prebivalstva srednjega sloja (Pakistan Millennium development goals report 2006, 2006, str. 5–24; Millennium development goals report 2004, 2004, str. 3–10; Asian development bank – MDG, 2009).

Poleg tega so v Pakistanu mnenja, da k zmanjševanju revščine pripomore tudi izboljšanje in večja dostopnost na področju izobraževanja, enakosti med spoloma, dostopa do osnovne infrastrukture, zdravja posameznikov in mater ter zmanjšanje lakote in podhranjenosti (Pakistan Millennium development goals report 2006, 2006, str. 5–24; Millennium development goals report 2004, 2004, str. 3–10; Asian development bank – MDG, 2009).

Lakoto povzročajo tudi sušna obdobja, ki so občasno prisotna. Zaradi tega prebivalci ne morejo pridelati dovolj hrane, ki jo mora posameznik zaužiti na dan (kar pomeni 2350 kcal dnevno). *Delež prebivalstva, ki ne zaužije dovolj hrane dnevno*, je bil v letu 1990 25 %. Do leta 2000 se je povečal na 30 %, kar pomeni, da ukrepi na tem področju niso učinkoviti. Kljub temu da podatka za leto 2005 ni na razpolago, v Pakistanu optimistično upajo na dosego

vmesnega cilja v letu 2010. Za doseg tega cilja bi morali delež iz leta 2000 prepoloviti, kar je glede na dosedanje gibanje tega indikatorja nemogoče (Pakistan Millennium development goals report 2006, 2006, str. 5–24; Millennium development goals report 2004, 2004, str. 3–10; Asian development bank – MDG, 2009).

Tisočletni razvojni cilji lakoto vrednotijo tudi z indikatorjem, ki predstavlja *delež podhranjenih otrok do petega leta starosti*. V letu 1990 je znašal preučevani delež 40 %. Do leta 2000 se je delež podhranjenih otrok le nekoliko zvišal (41,5 %), namesto da bi se po predvidevanjih znižal. Prav tako kot pri podatku o nezadostni količini zaužite hrane na dan tudi pri tem indikatorju za leto 2005 podatkov ni na voljo. V prihodnjih letih Pakistan pričakuje drastično znižanje deleža podhranjenih otrok starih do pet let (Pakistan Millennium development goals report 2006, 2006, str. 5–24; Asian development bank – MDG, 2009).

Pri *odpravljanju lakote* se tako Pakistan srečuje z veliko problemi. Da bi omilili lakoto in revščino, so sprejeli dolgoročno socialno protektivno strategijo, ki pomaga socialno ogroženim prebivalcem. S to strategijo poskušajo zagotavljati najrevnejšemu kvantilu denarno pomoč, ki bi jim pomagala pri preživetju. V prihodnosti pričakujejo povečanje števila prebivalcev, ki bi bili upravičeni do denarne pomoči s sedanjih 2 milijonov na več kot 3,2 milijona upravičencev do leta 2010. Omenjeno strategijo sestavljajo tri faze, ki se izvajajo od leta 2006 dalje. S pomočjo ostalih razvojnih programov si v Pakistanu prizadevajo za bolj učinkovito zasledovanje zastavljenih ciljev, kot so jih uspeli zasledovati do sedaj (Pakistan Millennium development goals report 2006, 2006, str. 5–24; Millennium development goals report 2004, 2004, str. 3–10).

3.8 Šri Lanka

Šri Lanka s strategijo imenovano »pod vodstvom« (*»support-led«*) skuša zagotavljati prebivalstvu zadovoljevanje osnovnih potreb. Za to strategijo že vrsto let namenja 4 % svojega bruto domačega proizvoda. S temi sredstvi nato poskusi zagotoviti brezplačno šolanje in osnovno zdravstvo, subvencije in bone za prehrano ter subvencije pri najemanju kreditov. S tem skuša država svojemu prebivalstvu zagotoviti izboljšanje življenjskega standarda in minimalno potrebno potrošnjo, ki jo gospodinjstva potrebujejo za preživetje. Zaradi takih ukrepov je posledično tudi revščina na Šri Lanki začela upadati. Največji padci so se vrstili po njeni osamosvojitvi po koncu druge svetovne vojne. Kljub temu da je revščina že precej upadla v zadnjih petdesetih letih, le-to še vedno poskušajo zmanjševati (Sri Lanka country Millennium goals report 2005, 2005, str. 25–32; Asian development bank – MDG, 2009; UNDP MDG: Sri Lanka, 2010).

Zasledovani cilj za leto 2015, ki predvideva prepolovitev revščine, ne zasledujejo ravno s primernim tempom, če ga želijo doseči. Ne glede na zasledovani tempo se revščina skozi čas venomer zmanjšuje, kar je indikator napredka na tem področju. Tako je v letu 1990 *delež prebivalstva pod državnim pragom revščine* znašal 26,1 %. Omenjeni delež se je do leta 2002, ko so ga nazadnje zopet merili, znašal 22,7 %. Zastavljeni cilj je pri tem indikatorju znižati delež prebivalstva, ki živi pod državnim pragom revščine, na 13,1 % (Sri Lanka country Millennium goals report 2005, 2005, str. 25–32; MDG - MDGs in Sri Lanka, 2010).

Revščina se večinoma pojavlja na *podeželju* kot pri večini držav v razvoju. Zato je revščine največ v provincah na severozahodu države in v provinci Uva, ki sta najmanj urbanizirani. V nasprotju s tem so province na zahodu in jugu, ki so najbolj urbanizirane in imajo tako prisotne najmanj revščine. Province, ki še niso popolnoma urbanizirane, imajo še vedno prisoten pečat revščine, saj so še pred kratkim predstavljale podeželje. Vizija Šri Lanke je odpraviti revščino na podeželju s pomočjo sofinanciranja države v naslednjih dejavnostih: osnovno socialno skrbstvo, zagotavljanje pitne vode, varne sanitarije in pospeševanje imunizacije otrok ter povečanje produktivnosti na podeželju (Sri Lanka country Millennium goals report 2005, 2005, str. 25–32; Asian development bank – MDG, 2009).

Tudi *vrzel revščine* se je v proučevanem obdobju 1990–2002 rahlo zmanjšala. V začetku tega obdobja je znašala 5,6 %, medtem ko je bila na koncu obdobja 5,1 % (Sri Lanka country Millennium goals report 2005, 2005, str. 25–32; MDG - MDGs in Sri Lanka, 2010).

Delež najrevnejšega kvantila prebivalstva v državni potrošnji se je v obdobju 1990–2002 zmanjšal. Po zbranih podatkih je bil delež v letu 1990 8,9 %, medtem ko je bil leta 2002 7 % (Sri Lanka country Millennium goals report 2005, 2005, str. 25–32).

Razlogov za počasno napredovanje pri odpravljanju revščine Šri Lanke je več. Eden od teh je zmanjševanje bonitet, ki jih preko prej omenjene strategije prejemajo prebivalci. S tem je skušala država zmanjšati brezposelnost nekvalificiranih in polkvalificiranih prebivalcev, vendar je bil odziv obraten od pričakovanega, kar pomeni, da se je brezposelnost prebivalstva omenjenega tipa v obdobju 1990–2002 povečala. Naslednji razlog zadeva prenizko kvoto sredstev, namenjenih strategiji »pod vodstvom«, da bi le-ta lahko uspešno funkcionirala. Pospešeno povečevanje inflacije Šri Lanko zavira pri odpravljanju revščine. Zadnji razlog za neučinkovito odpravljanje pojava revščine je povečevanje migracij, ki so v zadnjih dekadah opazno narasle (Sri Lanka country Millennium goals report 2005, 2005, str. 25–32; MDG - MDGs in Sri Lanka, 2010).

Podhranjenost je ena izmed posledic revščine, ki predstavlja največji problem med predšolskimi otroki zaradi pomanjkanja beljakovin, ki so potrebne za normalno rast in razvoj (tako podhranjenost imenujemo tudi beljakovinsko-energetska podhranjenost). Podhranjenost v proučevani državi razvrščajo v štiri kategorije, to so: nepravilno hranjenje, pomanjkanje hrane, sekundarna podhranjenost in podhranjenost. Od vseh štirih kategorij je najpogostejša podhranjenost, ki po zbranih podatkih odločilno znižuje produktivnost prebivalstva in povečuje smrtnost ter oslabeledost prebivalstva (Sri Lanka country Millennium goals report 2005, 2005, str. 25–32; UNDP MDG: Sri Lanka, 2010).

Prebivalstvo Šri Lanke se srečuje tudi s pomanjkanjem železa, vitamina A in joda. Najbolj je to opazno pri predšolskih otrocih in nosečnicah, ki so posledično anemični in ne dosegajo ustrezne teže. V proučevanem obdobju 1990–2002 so v državi sicer uspeli zmanjšati delež podhranjenih otrok do petega leta starosti z 38 % na začetku obdobja na 29 % ob koncu proučevanega obdobja. Glede na te podatke je Šri Lanka na dobri poti, da doseže cilj prepolovitve podhranjenih otrok do leta 2015. Po drugi strani pa se delež prebivalstva, ki ne zaužije minimalne količine hrane dnevno, skozi obdobje 1990–2002 veča. Od leta 1990, ko je ta delež znašal 50,9 %, se je do leta 2002 povečal za 0,4 odstotnih točk, namesto da bi se

zmanjšal, kot je bilo predvideno (Sri Lanka country Millennium goals report 2005, 2005, str. 25–32; Asian development bank – MDG, 2009).

Na Šri Lanki si prizadevajo izboljšati situacijo s pomočjo investicij v razvoj infrastrukture, kmetijstva, industrije, turizma in ostalih dejavnosti, ki bi lahko zagotavljale delovna mesta za prebivalstvo. Poleg tega želijo tudi povečati produktivnost v naštetih dejavnostih ter uvesti napredno tehnologijo na področju kmetijstva, kar bi olajšalo produkcijo hrane. Z naštetimi rešitvami želijo pospešiti zmanjševanje revščine in lakote. Če bodo uspešno izvedli našete rešitve, bodo na Šri Lanki lahko sledili zastavljenim ciljem v zeleni smeri (Sri Lanka country Millennium goals report 2005, 2005, str. 25–32; MDGs in Sri Lanka, 2010).

SKLEP

Od leta 2000 je minilo že več kot devet let spremljanja in analiziranja podatkov o doseganju Tisočletnih razvojnih ciljev. Zaradi pomanjkanja sekundarnih pisnih virov v obliki poročil na bazi posamezne države je dosežen napredek težko definirati. Večina držav ima svoje zadnje poročilo izdano za leto 2005, naslednje pa je predvideno šele ob koncu leta 2010. Zaradi tega predvidevam, da bo na podlagi poročil v letu 2010 bolj razvidno uresničevanje zastavljenih vmesnih in končnih ciljev. Poleg tega je iz dosedanjih poročil opaziti, da se države v razvoju ne razvijajo enakomerno. Enako velja tudi za regije znotraj posameznih držav.

Glede na zastavljeno hipotezo sem pri pisanju diplomske naloge ugotovila, da je za posamezno državo zelo pomembno, da ima izdelano dobro strategijo razvoja. Vendar sem med analiziranjem ugotavljala, da strategija ni dovolj, saj na uspešnost zasledovanja zastavljenih ciljev zelo vplivajo nekateri zunanji in notranji dejavniki posamezne države, kot so na primer vojna v Afganistanu, naravne katastrofe v Indiji, politična nestabilnost v Nepalju in podobno. Tako sklepam, da je lahko brez usklajenih in dobro izdelanih socialnih in ekonomskih politik ter uravnavanja zunanjih in notranjih šokov države zasledovanje zastavljenih ciljev ovirano ali celo usmerjeno v napačno smer.

Iz proučevanja posameznih držav Južne Azije glede na prvi Tisočletni razvojni cilj sem ugotovila, da je vsem državam skupno področje, kjer se pojavlja največ revščine. Le-to se pojavlja v največjem odstotku na podeželju, kjer so prebivalci posameznih držav izpostavljeni različnim situacijam; te se razlikujejo od države do države. V večini proučevanih držav se težave pojavljajo v obliki geografske izolacije nekaterih območij, omejene infrastrukture, sezonskega pomanjkanja hrane, suše, pomanjkanja dohodka pri ženski populaciji. Izjemoma, na primer v Afganistanu, največ težav povzročajo vojni nemiri. Države Južne Azije si zelo prizadevajo zmanjšati revščino, zato vsaka zase poskuša uvajati razvojne programe, ki bi jim pomagali pri odpravljanju omenjenih težav. Butan je v ta namen sprejel strateški plan poimenovan »Trije dragulji«. V Nepalju so oblikovali Deseti načrt »štirih stebrov«, Kmetijski perspektivni načrt in prehrabeno korporacijo. Šri Lanka za boljše zadovoljevanje osnovnih potreb prebivalstva izvaja strategijo »pod vodstvom«. Ostale proučevane države skušajo prebivalstvu pomagati z mikro krediti, z odpiranjem novih delovnih mest na podeželju, s pospeševanjem kmetijstva, s spodbujanjem investicij v infrastrukturo in podobno.

Poleg prepolovitve revščine je pri prvem Tisočletnem razvojnem cilju pomembna tudi prepolovitev lakote, katere najpomembnejši indikator je odstotek podhranjenih otrok do

petega leta starosti. V posameznih državah, kot so Afganistan, Indija, Nepal in Pakistan, je podhranjenost otrok in tudi ženskega prebivalstva zelo resen problem, saj je podhranjenih 40 % otrok do petega leta starosti ali celo več. Šri Lanka, Bangladeš, Butan in Maldivi imajo nekoliko nižji odstotek podhranjenih otrok, a še vedno stremijo k doseganju zastavljenega cilja za leto 2015. V ta namen države namenjajo največ sredstev za uvajanje toplih obrokov v šolah, za dodatke k prehrani (kot so minerali in vitamini), za zagotavljanje dostopa do hrane in podobno.

V prihodnosti pričakujem, da bo zasledovanje Tisočletnih razvojnih ciljev potekalo ob manjši prisotnosti zunanjih in notranjih šokov, ki odločilno vplivajo na uspešnost zasledovanja. Prisotnosti šokov ne morem predvideti, saj so eni odvisni od narave, drugi od posamezne države, tretji od prebivalstva itd. Menim pa, da imajo države od zadnjega beleženja v letu 2005 močnejšo željo po zasledovanju zastavljenih ciljev, saj bodo v prihodnosti dobivale finančna sredstva glede na prisoten napredek.

Zaradi tega tudi domnevam, da vse države težijo predvsem k zmanjšanju revščine in lakote, kar je tudi primarni cilj vseh svetovnih razvojnih organizacij. Z omenjenim zmanjšanjem bodo države postale tudi konkurenčnejše, privlačnejše za tuje investicije in manj problematične za ostali svet, kar pa si proučevane države in tudi vse ostale države v razvoju želijo.

ELEKTRONSKI VIRI, LITERATURA IN DOKUMENTI

1. Asian Development Bank: Database and Development Indicators. Najdeno 16. decembra 2009 na spletnem naslovu <http://www.adb.org/Statistics/mdg.asp#goal01>
2. Black, Richard & White, Howard: »Millennium Development Goals: a drop in the ocean?«(2006). Targeting Development: Critical Perspectives on the Millennium Development Goals. London in New York: Routledge
3. Department of Planning Ministry of Finance Royal Government of Bhutan (2005). Millennium Development Goals Bhutan Progress Report 2005. Najdeno 24. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.undg.org/archive_docs/158-Bhutan_MDG_Report.pdf
4. Department of Planning Ministry of Finance Royal Government of Bhutan (2002). Millennium Development Goals Bhutan Progress Report 2002. Najdeno 24. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.undg.org/archive_docs/158-Bhutan_MDG_Report.pdf
5. General Economics Division, Planning Commission and Government of the People's Republic of Bangladesh (2007). Millennium Development Goals: Mid-Term Bangladesh Progress Report 2007. Najdeno 22. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.undg.org/docs/10068/MDG_Mid-term_Progress_Report2007.pdf
6. Government of India Ministry of Statistics and Programme Implementation Central Statistical Organisation (2005). Millennium Development Goals Indian Country Report 2005. Najdeni 23. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.unicef.org/india/ssd04_2005_final.pdf
7. Government of Pakistan: Planning Commission Center for Research on Poverty Reduction and Income Distribution Islamabad and United Nation Development Programme (2006). Pakistan Millennium Development Goals Report 2006. Najdeno 20. januarja 2010 na spletnem naslovu <http://www.crprid.org/Publications/GoalWise2006/Start%20Pages.pdf>
8. Government of Pakistan: Planning Commission Center for Research on Poverty Reduction and Income Distribution Islamabad and United Nation Development Programme (2004). Pakistan Millennium Development Goals Report 2004. Najdeno 20. januarja 2010 na spletnem naslovu <http://www.undg.org/index.cfm?P=87&f=P>
9. Government of the Republic of Maldives: Ministry of Planning and National Development (2005). Millennium Development Goals Maldives Country Report 2005. Najdeno 23. januarja 2010 na spletnem naslovu http://undg.org/archive_docs/6679-Maldives_MDG_Report.pdf
10. Government of the Republic of Maldives: Ministry of Planning and National Development (2007). Millennium Development Goals Maldives Country Report 2007. Najdeno 23. januarja 2010 na spletnem naslovu

http://www.planning.gov.mv/en/images/stories/publications/mdg/mdgs_maldives_country_report_2007.pdf

11. His Majesty's Government of Nepal: National Planning Commission and United Nations: Country Team of Nepal (2005). Nepal Millennium Development Goals Progress Report 2005. Najdeno 25. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.undg.org/archive_docs/6563-Nepal_MDG_Progress_Report_2005.pdf
12. His Majesty's Government of Nepal: National Planning Commission and United Nations: Country Team of Nepal (2002). Nepal Millennium Development Goals Progress Report 2002. Najdeno 25. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.searo.who.int/LinkFiles/MDG_Reports_nep.pdf
13. Islamic Republic of Afganistan (2004). Opening doors to opportunity – Afganistan's Millennium Development Goals Report 2004. Najdeno 22. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.undg.org/archive_docs/3660-Afghanistan_MDG_Report.pdf
14. Islamic Republic of Afganistan (2005). Vision 2020 – Millennium Development Goals Islamic Republic of Afganistan Country Report 2005. Najdeno 22. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.and.s.gov.af/src/src/MDGs_Reps/MDGR%202005.pdf
15. Jones, Stephen (marec 2006). Infrastructure challenges in East and South Asia. Asia 2015. Najdeno 10. decembra 2009 na spletnem naslovu <http://www.ppiaf.org/documents/toolkits/Cross-Border-Infrastructure-Toolkit/CrossBorder%20Compilation%20ver%2029%20Jan%2007/Resources/Jones%20-%20Infrastructure%20Challenges%20East%20and%20South%20Asia.pdf>
16. Kofi Annan (2001): Road map towards the implementation of the United Nations Millennium Declaration: Report of the Secretary General. Najdeno 12. decembra 2009 na spletnem naslovu <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN004152.pdf>
17. Lipton, Michael & Waddington, Hugh: »Halving world poverty« (2006). Targeting Development: Critical Perspectives on the Millennium Development Goals. London in New York: Routledge
18. MDGs in Sri Lanka. Najdeno 20. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.mdg.lk/inpages/thegoals/goal1_poverty_hunger.shtml
19. Milenijski razvojni cilji. Najdeno 16. decembra 2009 na spletnem naslovu <http://www.milenijski-cilji.si/cilji>
20. Millennium Campaign: End Poverty 2015. Najdeno 16. decembra a2009 na spletnem naslovu <http://www.endpoverty2015.org/goals/end-hunger>
21. National Council for economic Development (NCED) of Sri Lanka and United Nations Development Programme (2005). Millennium Development Goals Sri Lanka Country Report 2005. Najdeno 22. januarja 2010 na spletnem naslovu

<http://planipolis.iiep.unesco.org/upload/Sri%20Lanka/Sri%20Lanka%20MDG%202005.pdf>

22. OECD – Helmut Führer: The story of official development assistance (1994). Najdeno 12. februarja 2010 na spletnem naslovu <http://www.oecd.org/dataoecd/3/39/1896816.pdf>
23. OECD: Development Co-operation Directorate (2010). Development Database on Aid from DAC Members: DAC online; ODA by Donor. Najdeno 10. januarja 2010 na spletnem naslovu http://stats.oecd.org/Index.aspx?DatasetCode=ODA_DONOR
24. OECD: Development Co-operation Directorate (2010). Poverty Reduction. Najdeno 10. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.oecd.org/department/0,3355,en_2649_34621_1_1_1_1_1,00.html
25. OECD: Development Co-operation Directorate (2010). The DAC and the achievement of the Millennium Development Goals (MDGs). Najdeno 10. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.oecd.org/document/37/0,2340,en_2649_34585_34087845_1_1_1_1_1,00.html#eff
26. OECD: Development Co-operation Directorate (2010). The Paris Declaration and Accra Agenda for Action. Najdeno 10. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.oecd.org/document/18/0,3343,en_2649_3236398_35401554_1_1_1_1_1,00.html
27. Paris Declaration on Aid Effectiveness: Ownership, Harmonisation, Alignment, Results and Mutual Accountability (sprejeta 2. Marca 2005). Najdeno 10. novembra 2009 na spletnem naslovu <http://www.oecd.org/dataoecd/11/41/34428351.pdf>
28. Sanchez, Pedro A. & Swaminathan, M. S. (2005). Cutting World Hunger in Half. Science VOL 307. Najdeno 21. januarja 2010 na spletnem naslovu <http://www.cof.orst.edu/cof/teach/agbio/readings/Cutting%20World%20Hunger%20in%20Half%202005%20Science%20Note.pdf>
29. Shaping the 21st Century: The Contribution of Development Co-operation (sprejet 6.,7. Maja 1996). Najdeno 13. novembra 2009 na spletnem naslovu <http://www.oecd.org/dataoecd/23/35/2508761.pdf>
30. The Government of Bangladesh and United Nations Country Team in Bangladesh (2005). Millennium Development Goals Bangladesh Progress Report 2005. Najdeno 21. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.undg.org/archive_docs/5580-Bangladesh_MDG_Report.pdf
31. The World Bank: Human Development Unit South Asia Region (2004). Attaining the Millennium Development Goals in India: Role of Public Policy & Service Delivery. Najdeno 23. januarja 2010 na spletnem naslovu http://siteresources.worldbank.org/INTINDIA/Resources/Title-TOC-Exec_Summary.pdf

32. UN Millenium Project (2004). Millennium Development Goals Needs Assessments: Country Case Studies of Bangladesh, Cambodia, Ghana, Tanzania and Uganda. Working paper. Najdeno 20. januarja 2010 na spletnem naslovu http://www.unmillenniumproject.org/documents/mp_ccspaper_jan1704.pdf
33. UN Millennium Project Task Force on Hunger (2005). Halving hunger: it can be done. London in New York: Earthscan
34. UN Millennium Project Task Force on Water and Sanitation (2005). Health, dignity and development: What will it take. London in New York: Earthscan
35. UNDP MDG Website Around the World: Afganistan. Najdeno 19. januarja 2010 na spletnem naslovu <http://www.undp.org.af/MDGs/index.htm>
36. UNDP MDG Website Around the World: Sri Lanka. Najdeno 19. januarja 2010 na spletnem naslovu <http://www.undp.lk/uniportal/programes/programes.asp?xi=7>
37. United Nation (2009). The Millennium Development Goals Report 2009. New York: The United Nations Department of Economic and Social Affairs (DESA)
38. United Nations (2008). The Millennium Development Goals Report 2008. New York: The United Nations Department of Economic and Social Affairs (DESA)
39. United Nations Millennium Declaration (sprejeta 8. Septembra 2000). Najdeno 10. novembra 2009 na spletnem naslovu <http://www.un.org/millennium/declaration/ares552e.htm>
40. United Nations Statistics Division (2010). Unstats: Millennium Indicators. Najdeno 16. januarja 2010 na spletnem naslovu <http://mdgs.un.org/unsd/mdg/Data.aspx>
41. White, Howard: »Using Development Goals and targets for donor agency performance measurement« (2006a). Targeting Development: Critical Perspectives on the Millennium Development Goals. London in New York: Routledge
42. World Bank (2009). Global Data Monitoring Information System: Millennium Development Goals. Najdeno 16. decembra 2009 na spletnem naslovu <http://ddp-ext.worldbank.org/ext/GMIS/gdmis.do?siteId=2&menuId=LNAV01HOME1>
43. World Bank (2010). *DDP Quick Query*. Najdeno 25. januarja 2010 na spletnem naslovu <http://ddp-ext.worldbank.org/ext/DDPQQ/member.do?method=getMembers>
44. World Bank(2009). Online Atlas of The Millennium Development Goals.Najdeno 18. decembra 2009 na spletnem naslovu
45. World Health Organization: MDG 1: Eradicate extreme poverty and hunger. Najdeno 15. februarja 2010 na spletnem naslovu http://www.who.int/topics/millennium_development_goals/hunger/en/index.html
46. World Health Organization: Millennium Development Goals. Najdeno 15. februarja 2010 na spletnem naslovu http://www.who.int/topics/millennium_development_goals/en/

PRILOGE

Kazalo prilog

Priloga 1: Seznam uporabljenih kratic	2
Priloga 2: Tabela s Tisočletnimi razvojnimi cilji, specifičnimi cilji in njihovimi indikatorji.....	3
Priloga 3: Zneski ODA za posamezno proučevano državo v obdobju 2000–2007 v milijonih USD.....	5
Priloga 4: Pokrajine v Afganistanu	5
Priloga 5: Pokrajine v Butanu	6

Priloga 1: Seznam uporabljenih kratic

- CIDA Kanadska razvojna agencija (Canadian International Development Agency)
- DAC Odbor za razvojno pomoč (Development Assistance Committee)
- DFID Oddelek za mednarodni razvoj v Veliki Britaniji (Department for International Development)
- IDA Mednarodno razvojno združenje (International Development Association)
- IDT Mednarodne razvojne naloge (International Development Targets)
- MDG Tisočletni razvojni cilji (Millennium Development Goals)
- NATO Mednarodna vojaško politična organizacija držav (North Atlantic Treaty Organisation)
- ODA Uradna razvojna pomoč (Official Development Assistance)
- OECD Svetovna organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
- UNDP Razvojni program Združenih narodov (United Nation Development Programme)
- UNICEF Organizacija v okviru Združenih narodov, ki je posvečena izključno otrokom (United Nations Children's Fund)
- ZN Združeni narodi (United Nations - UN)
- WB Svetovna banka (World Bank)
- WHO Svetovna zdravstvena organizacija (World health organisation)

Priloga 2: Tabela s Tisočletnimi razvojnimi cilji, specifičnimi cilji in njihovimi indikatorji

CILJI IN SPECIFIČNI CILJI IZ DEKLARACIJE TISOČLETJA	INDIKATORJI ZA SPREMLJANJE NAPREDKA
1. Cilj: Izkoreniniti skrajno revščino in lakoto	
1. A Med letoma 1990 in 2015 prepoloviti število ljudi, ki živijo z manj kot enim ameriškim dolarjem na dan.	1.1 Delež prebivalstva, ki preživi z manj kot 1\$ na dan 1.2 Vrzel revščine 1.3 Delež najrevnejšega kvantila v državni potrošnji
1. B Med letoma 1990 in 2015 doseči popolno in produktivno zaposlitev ter dostojno delo za vse, vključno za ženske in mlade.	1.4 Stopnja rasti BDP na zaposlenega 1.5 Delež zaposlenega prebivalstva 1.6 Delež zaposlenih, ki živijo z manj kot 1\$ na dan 1.7 Delež samozaposlenih in družinskih članov zaposlenih v družinskem podjetju v celotni zaposlenosti
1. C Med letoma 1990 in 2015 prepoloviti število ljudi, ki trpijo lakoto.	1.8 Delež otrok do petga leta starosti, ki ne dosegajo primerne teže (so podhranjeni) 1.9 Delež prebivalstva, ki ne zaužije zadostno količino hrane
2. Cilj: Doseči univerzalno osnovnošolsko izobrazbo	
2. A Zagotoviti, da bodo do leta 2015 vsi otroci, kjerkoli in ne glede na spol, lahko zaključili osnovnošolsko izobraževanje	2.1 Delež vpisanih v osnovnošolsko izobraževanje 2.2 Delež učencev, ki začnejo v prvem razredu in pridejo do zadnjega razreda osnovne šole 2.3 Delež pismenih v starostni skupini 15-24 let, moški in ženske
3. Cilj: Zagotoviti enakost med spoloma in opolnomočiti ženske	
3. A Odpraviti neenakost med spoloma pri zagotavljanju osnovne in srednješolske izobrazbe do leta 2015	3.1 Delež deklet do fantov v osnovnošolskem, srednješolskem in visokošolskem izobraževanju 3.2 Delež ženskih plač v nekmetijskem sektorju 3.3 Delež sedežev v državnem parlamentu, ki pripadajo ženskam
4. Cilj: Zmanjšati smrtnost otrok	
4. A Med letoma 1990 in 2015 za dve tretjini zmanjšati stopnjo smrtnosti otrok mlajših od petih let	4.1 Smrtnost otrok do petega leta starosti 4.2 Smrtnost dojenčkov 4.3 Delež enoletnih otrok, ki so imuni na okužbo z ošpicami
5. Cilj: Izboljšati zdravje mater	
5. A Med letoma 1990 in 2015 zmanjšati smrtnost mater za tri četrtine	5.1 Smrtnost mater 5.2 Delež rojstev pri katerih je prisostvovalo zdravniško osebje
5. B Do leta 2015 zagotoviti univerzalno reproduktivno zdravje	5.3 Delež razširjenosti kontracepcije 5.4 Delež najstniških nosečnosti 5.5 Kritje predrojstvene oskrbe (za vsaj en obisk in za vsaj štiri obiske) 5.6 Nezadovoljena potreba po načrtovanju družine
6. Cilj: Boriti se proti virusu HIV/AIDSU, malariji in ostalim boleznim	
6. A Do leta 2015 zaustaviti in začeti zmanjševati širjenje virusa HIV/AIDS	6.1 Okuženost z virusom HIV v populaciji starimi 15-24 let 6.2 Uporaba kondoma vsaj pri zelo tveganem spolnem odnosu 6.3 Delež populacije stare 15-24 let s pravilnim znanjem o HIV/AIDSU 6.4 Delež prisotnih sirot do nesirov v šoli starosti 10-14 let
6. B Do leta 2010 zagotoviti univerzalno dostopnost zdravljenja okužb z virusom HIV/aida vsem, ki ga potrebujejo	6.5 Delež populacije okužene z virusom HIV, ki ima dostop do protiretrovirusnih zdravil
6. C Do leta 2015 zaustaviti in začeti zmanjševati širjenje malarije ter drugih bolezni	6.6 Pojavljanje in smrtnost povezana z malarijo 6.7 Dlež otrok starih do pet let, ki spijo pod mrežo, ki je obdelana z učinkovitim insekticidnim sredstvom 6.8 Delež otrok z vročino starih do pet let, ki se zdravijo z primernim proti-malarijskim zdravilom 6.9 Pojavljanje, razširjenost in smrtnost povezano s tuberkulozo 6.10 Delež primerov tuberkuloze, ki so bili potrjeni in so zdravljeni z ustreznim zdravljenjem proti tuberkulozi

7. Cilj: Zagotoviti okoljsko varnost	
7. A Vključiti načela trajnostnega razvoja v uradne politike in programe držav ter zaustaviti izgubo naravnih virov	7.1 Delež zemljiške površine prekrte z gozdom 7.2 CO2 izpusti v celoti, na prebivalca in na 1\$ BDP
7. B Do leta 2010 bistveno zmanjšati izgubo biološke raznolikosti	7.3 Poraba snovi, ki tanjšajo ozonski plašč 7.4 Delež ribjih zalog znotraj varnih bioloških mej 7.5 Delež celotnih vodnih virov, ki so bili uporabljeni 7.6 Delež zaščitenih kopenskih in morskih območij 7.7 Delež vrst, ki jim grozi izumrtje
7. C Do leta 2015 zmanjšati število ljudi brez dostopa do pitne vode in osnovnih sanitarij za polovico	7.8 Delež prebivalstva, ki uporablja ustrezne pitne vodne vire 7.9 Delež prebivalstva z ustreznim dostopom do sanitarij
7. D Do leta 2020 bistveno izboljšati življenjske razmere najmanj 100 milijonom prebivalcev barakarskih naselij	7.10 Delež mestnega prebivalstva, ki živi v barakarskih naseljih
8. Cilj: Vzpostaviti globalno partnerstvo za razvoj	
8. A Upoštevati specifične potrebe najmanj razvitih držav, držav brez dostopa do morja in malih otoških držav v razvoju	8.1 Neto ODA, celotna in za najmanj razvite države, kot delež OECD/DAC donatorjev BND 8.2 Delež celotne bilateralne, sektorsko-alocirane ODA od OECD/DAC donatorjev za osnovne socialne storitve (osnovno izobraževanje, osnovno zdravstvo, varna voda, sanitarije, prehrana)
8. B Nadaljnji razvoj odprtega, na pravilih temelječega, preglednega in nediskriminatornega trgovinskega ter finančnega sistema	8.3 Delež bilateralne ODA od OECD/DAC donatorjev, ki niso zavezani 8.4 ODA prejete v državah v razvoju brez morja, kot delež njihovega BND 8.5 ODA prejete v državah na majhnih otokih, kot delež njihovega BND 8.6 Delež celotnega uvoza razvitih držav iz držav v razvoju, ki je oproščen carine 8.7 Povprečna tarifa razvitih držav za kmetijske in tekstilne izdelke ter oblačila, ki prihajajo iz držav v razvoju
8. C Celovita obravnava zadolženosti držav v razvoju	8.8 Ocena za podporo kmetijstva za države OECD, merjeno kot delež njihovega BDP 8.9 Delež ODA, ki zagotavlja pomoč pri gradnji zmogljivosti trgovine 8.10 Skupno število držav, ki so dosegle HICP, za katerega so se odločile in število tistih, ki so dosegle celoten HICP 8.11 Odpis dolgov, ki so bili pridobljeni pod HICP in MDRI pobudo 8.12 Dolg servisiran kot delež izvoza blaga in storitev
8. D V sodelovanju s farmacevtskimi podjetji omogočiti državam v razvoju dostop do nujnih zdravil	8.13 Delež prebivalstva z dostopom do nujnih zdravil, ki si jih lahko privoščijo
8. E Sodelovanju z zasebnim sektorjem omogočiti izkoriščanje prednosti, ki jih nudijo nove tehnologije, predvsem informacijska in komunikacijska	8.14 Število telefonskih linij na 100 prebivalcev 8.15 Število mobilnih naročnikov na 100 prebivalcev 8.16 Število internetnih uporabnikov na 100 prebivalcev

Vir: Kofi Annan (2001): Road map towards the implementation of the United Nations Millennium Declaration: Report of the Secretary General.

<http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/UN/UNPAN004152.pdf>

Priloga 3: Zneski ODA za posamezno proučevano državo v obdobju 2000-2007 v milijonih USD

Država/Leto	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Skupaj
Afganistan	87,51	322,86	985,92	1199,67	1701,06	2166,46	2404,57	2992,72	11860,77
Bangladeš	616,54	578,39	520,78	694,98	632,7	548,39	456,32	663,89	4711,99
Butan	33,72	42,5	42,85	52,09	53,1	56,94	51,04	43,35	375,59
Indija	650,34	904,51	785,31	384,33	14,55	844,14	653,03	903,19	5139,4
Maldivi	13,26	15,18	12,85	8,74	8,84	39,66	16	17,99	132,52
Nepal	231,24	270,24	279,39	320,36	318,47	345,47	317,5	377,27	2459,94
Pakistan	475,06	1110,09	702,45	536,26	382,22	786,48	1144,88	976,41	6113,85
Šri Lanka	240,16	279,87	188,47	270,98	337,16	824,92	485,15	297,9	2924,61

Vir: OECD - Aid Statistics, Donor Aid Charts, 2010. http://www.oecd.org/countrylist/0,3349,en_2649_34447_1783495_1_1_1_1,00.html

Priloga 4: Pokrajine v Afganistanu

Vir: Po spletnem viru Coe-Dmha: Map of Afghanistan, 2010. http://coe-dmha.org/Afghanistan/afg05082009_files/image003.jpg

Priloga 5: Pokrajine v Butanu

Vir: PDP – Constituency Candidates Map, 2010. http://images.google.si/imgres?imgurl=http://www.pdp.bt/wpcontent/themes/pdp/images/bhutan_constituency_map_2008.gif&imgrefurl=http://www.pdp.bt/pdp-constituency-candidatesmap&usg=__THa0r0ongszO5WiGjf7AY38U3s=&h=499&w=948&sz=57&hl=sl&start=105&um=1&tbnid=5sQxGGL5545TqM:&tbnh=78&tbnw=148&prev=/images%3Fq%3Dmap%2Bof%2Bbhutan%26ndsp%3D21%26hl%3Dsl%26client%3Dfirefox-a%26rls%3Dorg.mozilla:sl:official%26sa%3DN%26start%3D84%26um%3D1